

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

NAJAARSNOTA 2022

Raadsvergadering 20 oktober 2022

LEESWIJZER

In de najaarsnota 2022 rapporteert het college de gemeenteraad over:

- a) De stand van zaken van de uitvoering van de beleidsvoornemens per programma voor 2022.
- b) De nu reeds bekende of te verwachten financiële mee- en tegenvallers per programma voor 2022.
- c) De stand van zaken van de uitvoering van de investeringsprojecten voor 2022.

De bedragen in de tabellen zijn weergegeven in euro's. Hierin worden de financiële voordelen aangeduid met een 'V' en de nadelen met een 'N'.

INHOUDSOPGAVE

AANBIEDING	1
PROGRAMMA 1 BESTUUR.....	5
PROGRAMMA 2 LEVEN, REIZEN EN DOCUMENTEN	7
PROGRAMMA 3 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	9
PROGRAMMA 4 VERKEER EN VERVOER	11
PROGRAMMA 5 ONDERNEMEN EN BEDRIJVGHEID.....	14
PROGRAMMA 6 SCHOLING	16
PROGRAMMA 7 SAMENLEVEN.....	18
PROGRAMMA 8 WERK EN INKOMEN	21
PROGRAMMA 9 ZORG EN WELZIJN	23
PROGRAMMA 10 GEZONDHEID EN MILIEU.....	26
PROGRAMMA 11 BOUWEN, WONEN EN GEBRUIKEN.....	29
PROGRAMMA 12 WOONOMGEVING	33
FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN.....	35
BEDRIJFSVOERING	37
RISICO'S	39
BOUWGRONDEXPLOITATIES	42
INVESTERINGSKREDIETEN	43
VOORTGANG ORGANISATIEONTWIKKELTRAJECT	48

Aanbieding

Wij bieden u hierbij de najaarsnota 2022 aan. Ten opzichte van de Perspectiefnota 2023-2026 (na verwerking meicirculaire 2022) daalt het begrotingssaldo 2022 van € 918.321 positief naar € 607.584 positief. Dit is een verslechtering van € 310.737. De effecten zijn zowel incidenteel als structureel, een voorbeeld van een structureel effect is de stijging van de energiekosten. De structurele effecten worden verwerkt in de begroting 2023-2026.

Verderop in deze paragraaf worden de mee- en tegenvallers per programma gepresenteerd.

De najaarsnota vormt een belangrijke graadmeter voor de voortgang van de begroting van het lopende jaar. Dat komt omdat de voorliggende najaarsnota ingaat op de stand van zaken per 31 augustus 2022, waarbij tevens rekening is gehouden met ontwikkelingen die bekend werden gedurende het proces van samenstellen van deze nota.

De opzet van de najaarsnota 2022 is gelijk aan voorgaande najaarsnota's. Hiermee richten de programma's zich op de politieke hoofdlijnen. Het is onze bedoeling op deze wijze in- en overzicht te scheppen door hoofdlijnen en details van elkaar te scheiden. Bovendien wordt recht gedaan aan de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van zowel raad als college.

Budgetrecht en presentatie in najaarsnota

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het college bevoegd binnen een programma budgetten aan te passen voor zover het geen ingrijpende beleidswijzigingen betreft. Aanpassingen met ingrijpende beleidswijzigingen zijn een bevoegdheid van de raad en zijn per programma gepresenteerd.

Ook aanpassingen tussen programma's zijn een bevoegdheid van de raad. Waar dit aanpassingen tussen programma's zonder ingrijpende beleidswijzigingen betreft worden deze opgenomen onder de noemer "herijkingen".

HET BELEIDS BEELD

De voornemens uit de bestuursperiode 2018-2022 zijn vastgelegd in het collegeprogramma. Veel van die onderwerpen zijn terug te lezen in de Najaarsnota en in andere P&C-documenten. De begroting en de beleidsvoornemens zijn opgesteld door het vorige college. Dit is in 2022 door het huidige college gecontinueerd. In het algemeen kan worden opgemerkt dat bijna alle voornemens in een uitvoerings- of afrondingsfase zijn beland of al zijn afgerond. Daarnaast zijn er ook andere initiatieven gestart door het nieuwe college. Verder blijven we ons inzetten voor de onderwerpen uit het raadsprogramma: invoering van de Omgevingswet; duurzaamheid; burgerparticipatie en Hardinxveld-Giessendam en de (bestuurlijke) omgeving. Deze onderwerpen komen ook terug in deze Najaarsnota.

HET FINANCIËEL BEELD

Het financieel beeld voor 2022 bij de door de gemeenteraad vastgestelde begroting 2022 is € 1.414.606 positief (inclusief effecten septembercirculaire 2021). Met de raadsbesluiten tot en met de raad van 31 augustus 2022 is dit bijgesteld tot € 918.321 positief. Tabel 1 laat dit zien:

Tabel 1. Financieel beeld 2022 voor de najaarsnota

	<i>bedragen in €</i>	
	V/N	jaar 2022
Saldo primaire begroting 2022	V	1.414.606
Bijstelling tot en met augustus 2022	N	-496.285
Saldo 2022 vóór de najaarsnota 2022	V	918.321

Na verwerking van de mutaties uit deze najaarsnota komt het voor 2022 verwachte financieel resultaat uit op € 607.584 positief. Dit is € 310.737 nadeliger dan bij de bijgestelde begroting 2022 werd verwacht. Tabel 2 laat dit zien:

Tabel 2. Financieel beeld 2022 - na Najaarsnota

	V/N	jaar 2022
Saldo 2022 vóór Najaarsnota 2022	V	918.321
Financiële gevolgen Najaarsnota 2022	N	-310.737
Saldo 2022 na Najaarsnota 2022	V	607.584

Tabel 3 laat zien op welke programma's de mutaties uit de najaarsnota plaatsvinden en wat de gevolgen daarvan zijn voor het saldo van die programma's.

Tabel 3. Mutaties najaarsnota 2021 per programma

Totaal saldi programma's	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
1. Bestuur	-2.609.299	-70.700	-2.679.999	-25.730	-2.705.729
2. Leven, reizen en documenten	-384.303	-9.000	-393.303	-20.000	-413.303
3. Openbare orde en veiligheid	-1.904.647	-104.205	-2.008.852	-54.500	-2.063.352
4. Verkeer en vervoer	-2.650.200	-369.345	-3.019.545	-91.640	-3.111.185
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-406.879	8.361	-398.518	-75.000	-473.518
6. Scholing	-995.458	107.310	-888.148	-71.750	-959.898
7. Samenleven	-1.217.730	72.534	-1.145.196	-256.754	-1.401.950
8. Werk en inkomen	-1.737.744	14.152	-1.723.592	0	-1.723.592
9. Zorg en welzijn	-13.162.848	-2.118.832	-15.281.680	485.030	-14.796.650
10. Gezondheid en milieu	606.243	-592.430	13.813	-289.386	-275.573
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-993.808	218.944	-774.864	0	-774.864
12. Woonomgeving	-1.133.410	2.705	-1.130.705	137.969	-992.736
Totaal saldi programma's (voor mutaties reserves)	-26.590.083	-2.840.506	-29.430.589	-261.761	-29.692.350
Algemene dekkingsmiddelen baten	31.553.833	1.948.000	33.501.833	99.786	33.601.619
Algemene dekkingsmiddelen lasten	-41.229	-251.620	-292.849	14.733	-278.116
Overhead, kostenplaatsen bedrijfsvoering	-5.992.866	-140.830	-6.133.696	-86.526	-6.220.222
Saldo baten en lasten (voor mutaties reserves)	-1.070.345	-1.284.956	-2.355.301	-233.768	-2.589.069
Totaal onttrekkingen uit reserves	3.148.100	788.671	3.936.771	-76.969	3.859.802
Totaal toevoegingen aan reserves	-663.149	0	-663.149	0	-663.149
Begrotingsresultaat (+/- is vd)	1.414.606	-496.285	918.321	-310.737	607.584

De voornaamste mee-/tegenvallers die het resultaat met € 310.737 beïnvloeden (> € 25.000 en effect op begrotingssaldo) zijn:

Accountantskosten

€ 32.500 nadelig (incidenteel)

Voor de accountantscontrole is voor het jaar 2022 € 60.000 in de primaire begroting opgenomen.

In de opdrachtbevestiging voor de accountantscontrole 2021 was een totaalbedrag van € 75.600 opgenomen. Daar bovenop geldt nog een toeslag voor grotere sisa-verantwoordingen. Daarmee is het geraamde budget niet toereikend. In totaliteit bedragen de totale kosten voor de controle 2021 (deels besteed in 2021 en deels in 2022) € 82.350. Daar bovenop is sprake van meerwerk, waarvan in de audit commissie melding is gemaakt. Met de accountant loopt nog een discussie over deze meerkosten. Per saldo betekent dit dat de raming bijgesteld dient te worden.

Binnen het totaal extra geraamde bedrag zullen ook de kosten voor de interimcontrole van onze nieuwe accountant vallen. De totale opdrachtwaarde van onze nieuwe accountant valt binnen het structureel geraamde bedrag van € 60.000, waarmee de bijstelling een incidenteel karakter heeft.

In totaliteit verwachten wij voor de controlekosten voor onze vorige accountant € 31.250 extra nodig te hebben.

Gelden BOA

€ 32.000 nadelig (structureel)

Via de meircirculaire zijn middelen beschikbaar gesteld voor extra capaciteit BOA's in de openbare ruimte. Het betreft hier een bedrag van € 32.000,- structureel. Dit geld is een vrij te besteden financiële bijdrage om aan de handhaving in de gemeente te besteden, de gelden zijn bedoeld om extra BOA's aan te nemen maar mogen ook besteed worden aan indirecte capaciteit zoals investeren in (betere) registratiesystemen om administratieve lasten te verlichten.

Het budget is in eerste instantie ten gunste gebracht van de algemene middelen, terwijl er reeds concrete plannen zijn gemaakt voor de besteding van de middelen. Deze middelen zijn beoogd om zo spoedig mogelijk een 2^e BOA aan te nemen. Het is wenselijk om minimaal 2 BOA's in de gemeente te hebben werken vanwege onder andere veiligheidsaspecten en elkaar te kunnen vervangen tijdens vakantieperiodes. Het resterende bedrag is gereserveerd voor nieuwe middelen voor de nieuw aan te nemen BOA (kleding en apparatuur); een registratiesysteem; verplichte beroepsmatige trainingen voor beide BOA's; en officiële en erkende aankleding BOA-voertuig.

Energiekosten

€ 200.000 nadelig (structureel)

Het contract met de huidige energie leverancier is ontbonden. Deze ontbinding heeft plaats gevonden omdat in het 5e sanctiepakket, dat op 9 april 2022 door de Europese Raad is aangenomen, is opgenomen dat alle huidige gascontracten met onze huidige leverancier uiterlijk op 10 oktober 2022 moeten worden beëindigd.

Er is een nieuwe aanbesteding gedaan en begin september is de aanbesteding gegund. Het nieuwe contract gaat in per 1 oktober 2022. De effecten van de nieuwe aanbesteding moeten nog worden uitgewerkt. In lijn met de wereldwijde ontwikkelingen leidt de nieuwe aanbesteding tot een forse stijging van de prijs. Voor 2022 is de verwachting dat de kosten met € 200.000 gaan stijgen. Hierbij is rekening gehouden met het normaliter hogere verbruik in het 4de kwartaal ten opzichte van de 1ste drie kwartalen.

Als gevolg van deze ontwikkelingen wordt er onderzocht wanneer en welke maatregelen er genomen kunnen worden om de energiekosten naar beneden te brengen.

De stijging van de energiekosten komt op meerdere programma's terug.

Dividend uitkering Stedin

€ 70.000 nadelig (structureel)

De gemeente heeft, net als een aantal andere gemeenten, een aandelenbelang in Stedin. Vanuit dit aandelenbelang ontvangen wij dividend. Doordat Stedin haar kapitaal en daarmee het aantal aandelen heeft uitgebreid ontstaat een verwateringseffect van ons dividend. Dit hangt o.a. samen met het feit dat onze gemeente heeft besloten om geen extra kapitaal in Stedin te verwerven. De oorzaak is daarbij tweeledig. Enerzijds ontvangen de gemeenten die hebben deelgenomen in de uitbreiding van het kapitaal van Stedin een gegarandeerd rendement. Deze wordt eerst in mindering gebracht op het uit te keren totale dividend. Daarnaast is door de kapitaalstorting het aantal aandelen vermeerderd, waarbij ons belang procentueel kleiner wordt. Gelet op de dividenduitkering over 2021 in 2022 van ca € 2.500 wordt voorgesteld om de geraamde dividendopbrengsten structureel op nihil te zetten.

Opvang en beschermd wonen

€ 289.145 voordelig (incidenteel)

De uitvoering voor beschermd wonen is bij centrumgemeente Dordrecht ondergebracht. De geactualiseerde begroting laat, evenals voorgaande jaren, een fors overschot zien. Voorgesteld wordt om de begroting aan te passen waarbij ervan wordt uitgegaan dat 75 procent van het huidige verwachte resultaat over 2022 wordt terugontvangen. De afrekening 2021 is ca. € 17.000 lager uitgevallen dan begroot. Naar verwachting wordt per 2024 het nieuwe objectieve verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel stapsgewijs ingevoerd. Onze gemeente gaat vanaf dan eigen budget ontvangen voor de uitvoering van Beschermd wonen. De afgelopen jaren had onze regio een overschot op het budget Beschermd wonen, hetgeen ieder jaar volgens een vaste verdeelsleutel werd verdeeld over de gemeenten. Vanuit deze middelen bekostigde onze gemeente lokale (preventieve) initiatieven. Met de komst van het nieuwe verdeelmodel zat dit overschot naar verwachting geleidelijk verdwijnen.

Reiniging

€ 170.000 nadelig (incidenteel)

Bij de vaststelling van de tarieven voor de afvalstoffenheffing in de gemeenteraad van 16 december 2021, heeft de herziene begroting 2022 van Waardlanden als uitgangspunt gediend. Mede vanuit de gedachte dat het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid in de toekomst gaat leiden tot een verlaging van de kosten is een deel van de voorziening reiniging (incidenteel) ingezet om de tarieven te dempen. De verwachting was dat de voorziening per 1.1.2022 van voldoende niveau hiervoor zou zijn. Doordat de resultaten in 2021 tegenvielen heeft er maar een beperkte storting in de voorziening plaats gevonden, waardoor de onttrekking in 2022 niet plaats kan vinden. Voorgesteld wordt om dit nadeel nu ten laste van het resultaat 2022 te brengen. Bij de jaarrekening zal bepaald worden of het effect ten laste van de voorziening of het resultaat komt.

Opbrengst begraafrechten

€ 70.000,- nadelig (incidenteel)

De opbrengst van de begraafplaats is jaarlijks een schatting. Deze is gebaseerd op de inkomsten van de jaren daarvoor. We kunnen immers op geen enkele manier voorzien in het aantal begrafenissen dat plaats gaat vinden in het komende jaar. Omdat in 2022 tot en met de maand augustus de werkelijkheid flink achterblijft op de raming maar in 2020 en 2021 werkelijke opbrengst in lijn lag met de toenmalige raming (welke in lijn lagen met 2022), gaan we uit van een incidentele bijstelling van de opbrengst.

Onroerende zaakbelasting

€ 92.786 voordelig (structureel)

Op basis van de opgelegde kohieren tot en met het 2e kwartaal 2022 en de verwachte kohieren over het 3e t/m 4e kwartaal 2022 (o.b.v. de kohieren 2020 en 2021 evenals de bezwaarschriften 2020 en 2021) vallen de opbrengsten voor de onroerende zaakbelasting op woningen hoger uit.

De hogere opbrengsten op woningen wordt deels veroorzaakt door een hogere waardeontwikkeling dan was voorzien. Deze bedraagt ca 1,1% (ca € 23.000). Dit is gebaseerd op het verschil tussen de ramingen bij de bepaling van de tarieven (overzicht ramingen SVHW september 2021) en de actuele ramingen (overzicht ramingen SVHW juni 2022). Daarbij dient overigens is ogenschouw te worden genomen dat de hogere waarden ook samenhangen met gerealiseerde uitbreiding van het aantal woningen (effect ca € 41.000). Daarnaast is bij het vaststellen van de begroting 2022 nog geen rekening gehouden met de nieuwe tarieven, waarbij een inflatiepercentage van 1,3% (ca € 29.000) is aangehouden.

Gebruiksrechten

€ 45.000,- nadelig (incidenteel)

De licentiekosten van meerdere softwarepakketten vallen hoger uit dan is voorzien. Dit komt ten eerste door een grotere afname, het aantal gebruikers is gegroeid, en daarnaast door een stijging van de licentieprijzen. Ook hebben we een aantal nieuwe licentieovereenkomsten, t.b.v. noodzakelijke software moeten afsluiten nadat de vorige langlopende overeenkomsten dit jaar afliepen.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam, 20 september 2022
de secretaris, de burgemeester,

J.G. de Jager

D.A. Heijkoop

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder</p> <p>We blijven met elkaar leren participeren. We experimenteren met nieuwe vormen van participatie en evalueren hoe dat gaat. Door de organisatie communicatiever te maken, willen we de kloof tussen de samenleving en overheid verder verkleinen. Ook de Omgevingswet draagt hier aan bij door participatie te stimuleren.</p>	<p>Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder</p> <p>In het 2e half jaar van 2022 wordt gewerkt aan verbetering van de website, zowel ten behoeve van de Omgevingswet en participatie en een aantal wettelijke verplichtingen. Dit zal doorlopen in 2023, omdat de website een belangrijk instrument is in onze communicatie. In diverse projecten wordt een participatietraject vormgegeven. Deze ervaringen worden gedeeld en geëvalueerd in een intern platform waar medewerkers aan deelnemen.</p>
<p>Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving</p> <p>De transities vergen een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die doorloopt in 2022. Die tijd is nodig om met elkaar te komen tot een nieuw construct van regionale samenwerking. In 2022 zal blijken hoe een en ander in de praktijk uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven voor de dienstverlening in de bedrijfsvoering.</p>	<p>Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving</p> <p>In dit jaar wordt met name gewerkt aan de verbetering van de manier van werken tussen de Servicegemeente en de afnemende organisaties. Eind 2022 wordt een experiment gestart met de Servicegemeente om na te gaan hoe de uitvoering van bedrijfsvoeringstaken door de Servicegemeente beter kan aansluiten bij de manier van werken en de organisatieontwikkeling in en van Hardinxveld-Giessendam. Dit doen we binnen de meegegeven financiële kaders.</p>
<p>Bestuurlijke coördinatie</p> <p>Ook in 2022 wordt verder gewerkt aan het onderhouden van relaties in onze gemeente, mede vanuit het op niveau brengen en houden van onze dienstverlening. Initiatieven vanuit de samenleving krijgen de ruimte. We werken aan verbinding tussen samenleving, bestuur en organisatie. Dit doen we vanuit een integrale aanpak binnen de organisatie die past bij de verdere doorontwikkeling (zie ook de paragraaf bedrijfsvoering).</p> <p>2022 is daarnaast het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen en daarmee de start van een nieuwe bestuursperiode en coalitieakkoord. Begin 2022 ronden we de huidige bestuursperiode af en zorgen we voor een goede afhechting en overdracht.</p> <p>Voor de nieuwe bestuursperiode haken we aan op een gesprek over het toekomstig bestuurlijk profiel van de gemeente en over de positie en rol in de veranderende regio Drechtsteden en in relatie tot de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. In deze discussie is het van belang om het toekomstig profiel in samenhang te bezien met de taken, de beleidsambities en de rol als gemeente in de regio afgestemd op het financieel perspectief en de organisatiecapaciteit, zodat het ingezette verandertraject daarin gecontinueerd wordt.</p>	<p>Bestuurlijke coördinatie</p> <p>De gemeente is goed op de hoogte wat er in de samenleving speelt. Dit gebeurt via allerlei contacten (college, gemeenteraad, organisatie). In de coronaperiode was het niet mogelijk om Ontmoetingen op locatie (gemeenteraad) of bedrijfsbezoeken (college) af te leggen. In het 2e kwartaal van 2022 kon dit weer worden opgestart.</p> <p>Begin 2022 is het vorige collegeprogramma geëvalueerd en van een afronding voorzien. Dit was tevens onderdeel van de overdracht naar het nieuwe college.</p> <p>De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 leidde er toe dat de huidige coalitie werd voortgezet. Eind mei werd het nieuwe college van B&W geïnstalleerd.</p>

MUTATIES

Programma 1. Bestuur

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	0	0	0	0	0
Lasten	2.609.299	70.700	2.679.999	25.730	2.705.729
Saldo van baten en lasten	-2.609.299	-70.700	-2.679.999	-25.730	-2.705.729
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	22.730	0	22.730	0	22.730
Resultaat	-2.586.569	-70.700	-2.657.269	-25.730	-2.682.999

Programma 1. Bestuur

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2021 najaarsnota
Bijstellingen	Gemeenteraad	N	-32.500
Herijkingen	Bestuurlijke samenwerking	V	6.770
		N	-25.730

TOELICHTING

Bijstellingen

Accountantskosten

€ 32.500 nadelig (incidenteel)

Voor de accountantscontrole is voor het jaar 2022 € 60.000 in de primaire begroting opgenomen.

In de opdrachtbevestiging voor de accountantscontrole 2021 was een totaalbedrag van € 75.600 opgenomen. Daar bovenop geldt nog een toeslag voor grotere sisa-verantwoordingen. Daarmee is het geraamde budget niet toereikend. In totaliteit bedragen de totale kosten voor de controle 2021 (deels besteed in 2021 en deels in 2022) € 82.350. Daar bovenop is sprake van meerwerk, waarvan in de audit commissie melding is gemaakt. Met de accountant loopt nog een discussie over deze meerkosten. Per saldo betekent dit dat de raming bijgesteld dient te worden.

Binnen het totaal extra geraamde bedrag zullen ook de kosten voor de interim—controle van onze nieuwe accountant vallen. De totale opdrachtwaarde van onze nieuwe accountant valt binnen het structureel geraamde bedrag van € 60.000, waarmee de bijstelling een incidenteel karakter heeft.

In totaliteit verwachten wij voor de controlekosten voor onze vorige accountant € 31.250 extra nodig te hebben.

programma 2 Leven, reizen en documenten

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden</p> <p>Aan de website wordt continu geschaafd en gewerkt. Nieuwe informatie vervangt verouderde informatie. De website is daarmee een onmisbaar instrument in de digitale informatievoorziening. Ook wettelijk volgen in 2022 wijzigingen voor de digitale publicaties. De voorbereiding hiervoor vinden regionaal plaats.</p> <p>Gedurende de coronatijd waren de openingstijden van het gemeentehuis aangepast om de veiligheid van onze inwoners en medewerkers te kunnen waarborgen. Nu de besmettingsaantallen dalen en de versoepelingen zijn doorgezet hebben we gekeken welke aanpassingen er nodig zijn in de dienstverlening. Ook in 2022 wordt gekeken of de openingstijden passen bij de omstandigheden en kan zo nodig worden aangepast. Zo gaan we de mogelijkheid gaan bieden dat inwoners zelf via internet hun afspraak kunnen inplannen. Nu kan dat alleen telefonisch of via mail.</p>	<p>Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden</p> <p>We hebben meerdere ontwikkelingen doorgevoerd op het gebied van digitale dienstverlening. Zo zijn we gestart met het omzetten van diverse PDF-bestanden naar digitale webformulieren die gekoppeld zijn aan ons klant-, zaak- en archiefsysteem. Hierdoor is het bijvoorbeeld mogelijk voor inwoners om digitaal een rijbewijs te verlengen of uit te breiden. Daarnaast is het vanaf eind 2022 mogelijk voor inwoners om digitaal een afspraak in te plannen. Voor die tijd was het alleen mogelijk om dit telefonisch of via mail te doen.</p>

MUTATIES

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	238.090	32.090	270.180	-20.000	250.180
Lasten	622.393	41.090	663.483	0	663.483
Saldo van baten en lasten	-384.303	-9.000	-393.303	-20.000	-413.303
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Resultaat	-384.303	-9.000	-393.303	-20.000	-413.303

Programma 2. Leven, reizen en documenten

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Leges reisdocumenten	N	-20.000
		N	-20.000

TOELICHTING

Bijstellingen

Leges reisdocumenten

€ 20.000 nadelig (structureel)

Deze bijstelling heeft ten doel het gelijktrekken van de legesinkomsten (rijksdeel) en inkomensoverdrachten. In het verleden is abusievelijk een structurele bijstelling op slechts één van deze twee onderdelen gedaan en is nagelaten om de samenhangende component mee te nemen. Dit wordt via deze najaarsnota gecorrigeerd voor 2022. Structureel wordt dit gecorrigeerd in de begroting 2023-2026.

programma 3 Openbare orde en veiligheid

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan</p> <p>Met het versoepelen van de Corona maatregelen kunnen we ook meer de wijken in. Onder andere het geven van voorlichtingen aan senioren (onder andere in het voorkomen van fraude) en het gesprek aangaan met de inwoners door middel van de praatjestaafel wordt dan weer mogelijk. Ook werken we samen met onze partners (politie, Servanda) aan een sluitende (preventieve) aanpak voor de jeugd in Hardinxveld-Giessendam. Afhankelijk van het onderwerp betrekken we hier ook andere partijen bij zoals scholen en sportverenigingen. Daarnaast wordt er ingezet op ondermijning met onder andere het kweken van bewustzijn en verder verstevigen van de informatiepositie van de gemeente teneinde input te krijgen voor het uitvoeren van (integrale) controles met onze partners. Tot slot blijven we werken aan het updaten en up-to-date houden van het beleid onder andere door beleidsregels en procesbeschrijvingen.</p>	<p>Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan</p> <p>We hebben voornamelijk ingezet op voorlichting via de digitale weg en de en via georganiseerde bijeenkomsten zoals een praatjes tafel en veiligheidsmarkt. Er is specifiek geïnvesteerd in het voorlichting op het gebied van ondermijning. Daarnaast is er gewerkt aan het verder op orde brengen van de informatiepositie van de gemeente, het schrijven van beleidsregels en het versterken van de samenwerking met verschillende ketenpartners (bijvoorbeeld op het gebied van zorg en veiligheid). Er is integraal samengewerkt met deze partners omdat samenwerking op dit gebied essentieel gezien de huidige ontwikkelingen op dit gebied.</p> <p>In het kader van een veilige woon- en leegomgeving hebben we overlast situaties die zich hebben voorgedaan adequaat opgepakt door er in samenwerking met onder andere de politie bovenop te zitten.</p>
<p>Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid</p> <p>De ontwikkelingen aangaande overlast in de openbare ruimte blijven we continue monitoren waarbij zowel de input van de inwoners van de gemeente (onder andere via de Fixi meldingen), als de input van de BOA, de wijkagenten en de vrijwilligers van Buurttoezicht bijdragen aan onze informatiepositie. Voor de ervaren overlast in de buitenruimte zijn op dit moment twee prioriteiten benoemd, te weten: hondenbeleid en parkeren (grote voertuigen). Het illegaal dumpen van afval was een prioriteit maar is vanwege een tekort aan (handhavings)capaciteit op dit moment geen prioriteit. De daarvoor vrijgekomen tijd wordt door de BOA besteed aan reageren op overlastmeldingen. Indien daartoe aan-leiding is (ingegeven door informatie), kan de prioritering worden aangepast.</p>	<p>Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid</p> <p>De beschikbare BOA capaciteit hebben we ingezet op drie prioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Jeugd -Parkeren (grote voertuigen) -Ondermijning <p>Daarnaast is de BOA inzet op het handhaven om te reageren op reguliere overlast(meldingen) en het ondersteunen bij de uitvoering van burgemeestersbevoegdheden.</p> <p>Daarnaast is er vanuit het voorkomen van (jeugd)overlast geïnvesteerd in het versterken van de contacten met de wijkagenten.</p>
<p>Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021</p> <p>De wijzigingen zijn in een aantal aanwijsbesluiten doorgevoerd zodat er kan worden gehandhaafd indien nodig. De trainingen/voorlichtingen in- en extern moeten worden georganiseerd.</p>	<p>Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021 (biedingen)</p> <p>Er zijn dit jaar voor horecagelegenheden voorlichtingsbijeenkomsten en/of andere informatiemomenten georganiseerd. Daarnaast worden de vergunningverleners en toezichhouders opgeleid om hun nieuwe taak uit te voeren.</p> <p>Daarnaast wordt er gestart met het herschrijven van beleidsregels.</p>
<p>Doorontwikkeling haven beveiliging</p> <p>Samen met het Havenbedrijf Rotterdam, waar een deel van de werkzaamheden aan zijn uitbesteed, monitoren we de ontwikkelingen in de haven. Tevens is de industrie en daarbij behorende haven(bedrijven) een speerpunt in de aanpak van ondermijning in de gemeente.</p>	<p>Doorontwikkeling haven beveiliging (bedingen)</p> <p>Een aantal tekortkomingen zijn door de Havenmeester van het havenbedrijf Rotterdam gecorrigeerd en daarover is gerapporteerd aan de gemeente.</p>

MUTATIES

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	9.800	0	9.800	0	9.800
Lasten	1.914.447	104.205	2.018.652	54.500	2.073.152
Saldo van baten en lasten	-1.904.647	-104.205	-2.008.852	-54.500	-2.063.352
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	16.200	0	16.200	0	16.200
Resultaat	-1.888.447	-104.205	-1.992.652	-54.500	-2.047.152

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Multidisciplinaire Veiligheidszaken	N	-15.000
	Handhaving	N	-32.000
	Criminaliteitspreventie	N	-7.500
			<hr/>
			-54.500

TOELICHTING

Bijstellingen

Inzet beveiliging strandjes Merwede

€ 15.000 nadelig (incidenteel)

In de weekenden van juli/augustus/september 2021 zijn de strandjes langs de Merwede (op basis van de APV) afgesloten geweest in het kader van openbare orde en veiligheid verstoringen. Om deze afsluiting te handhaven is er extra toezicht capaciteit ingehuurd. Besloten is om deze beveiliging ook in 2022 voort te zetten. Voor de inhuur van de toezicht capaciteit vragen wij u om een bedrag van € 15.000,- vrij te maken.

Inzet beveiliging voetbalkooi

€ 7.500 nadelig (incidenteel)

Vanwege aanhoudende klachten van omwonenden is besloten om de voetbalkooi door een beveiliging te laten openen en afsluiten. De kosten hiervan zijn niet voorzien, daarom vragen wij u om een bedrag van € 7.500,- hiervoor vrij te maken.

Gelden BOA

€ 32.000 nadelig (structureel)

Via de meicirculaire zijn middelen beschikbaar gesteld voor extra capaciteit BOA's in de openbare ruimte. Het betreft hier een bedrag van € 32.000,- structureel. Dit geld is een vrij te besteden financiële bijdrage om aan de handhaving in de gemeente te besteden, de gelden zijn bedoeld om extra BOA's aan te nemen maar mogen ook besteed worden aan indirecte capaciteit zoals investeren in (betere) registratiesystemen om administratieve lasten te verlichten. Het budget is in eerste instantie ten gunste gebracht van de algemene middelen, terwijl er reeds concrete plannen zijn gemaakt voor de besteding van de middelen. Deze middelen zijn beoogd om zo spoedig mogelijk een 2^e BOA aan te nemen. Het is wenselijk om minimaal 2 BOA's in de gemeente te hebben werken vanwege onder andere veiligheidsaspecten en elkaar te kunnen vervangen tijdens vakantieperiodes. Het resterende bedrag is gereserveerd voor nieuwe middelen voor de nieuw aan te nemen BOA (kleding en apparatuur); een registratiesysteem; verplichte beroepsmatige trainingen voor beide BOA's; en officiële en erkende aankleding BOA-voertuig.

programma 4 Verkeer en vervoer

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Verbeteren van de verkeersveiligheid</p> <p>We gaan door met het duurzaam veilig inrichten van onze wegen, waarbij we omwonenden meer willen betrekken. Verbetering van de verkeersveiligheid is voor onze gemeente grofweg op te delen in: infrastructurele maatregelen en gedragsbeïnvloeding.</p> <p>Infrastructurele maatregelen: Wij zijn voornemens om in kaart te brengen welke plekken/wegen prioriteit behoeven in een herin-richting met als doel verbetering van de verkeersveiligheid.</p> <p>Concrete voorbeelden van maatregelen die bekend zijn: - Langs de Spoorweg (buiten bebouwde kom) wordt in ieder geval met subsidie van de provincie een vrij liggend fietspad aangelegd - Binnen de kom wordt het profiel van de Spoorweg verlegd en komt een fietsstrook waarmee de fietsers een eigen plaats op de rijbaan krijgen. - Realisatie oversteekplaats scholieren school 'The Foundation' aan de Schapedrift.</p> <p>Gedragsbeïnvloeding geschied op het moment voornamelijk projectmatig. Het doel is om dit meer integraal toe te passen in het werkveld. Voor infrastructurele maatregelen kan de provincie, bij toepassing van gedragsbeïnvloeding, een verhoging van 50 naar 75% subsidie toekennen.</p>	<p>Verbeteren van de verkeersveiligheid</p> <p>Het onderzoek door Antea naar welke wegen veilig moeten worden ingericht, is afgerond. Wij doen mee met regionale verkeersveiligheids campagnes zoals MONO, School op Seef en Totally Traffic.</p> <p>De voorbereiding voor het aanleggen van een vrij liggend fietspad langs de Spoorweg lopen. Er is een subsidiebeschikking ontvangen.</p> <p>De voorbereiding voor de reconstructie van het binnen de bebouwde kom gelegen gedeelte van de Spoorweg is nagenoeg afgerond en zal eendaags starten</p> <p>In verband met het prioriteren van werkzaamheden, is de schoolomgeving rond school 'The Foundation' nog niet aangepast.</p> <p>We hebben een extra smileybord aangeschaft om gedragsverandering te bereiken op de gereden snelheid.</p>
<p>Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute</p> <p>De lobby voor een verbreding van de A15 lijkt de goede kant op te gaan. Momenteel werkt Rijkswaterstaat 3 alternatieven uit en worden 3 varianten op hoofdlijnen beoordeeld. In 2022 zal er een voorkeursalternatief worden gekozen dat ook weer verder wordt uitgewerkt.</p> <p>Het onderzoek naar het sluipverkeer heeft uitgewezen dat het niet eenvoudig is om sluipverkeer te weren. Dit kan niet zonder ook de eigen inwoners te treffen. Verder geldt dat wanneer op de ene plaats een maatregel wordt getroffen om verkeer te weren, het op een andere plaats (waar het wellicht nog onwenselijker is) drukker wordt. Dit laatste noemen we ook wel het waterbedeffect. Dat willen we voorkomen.</p> <p>Daarom zetten we in op het verbeteren van alternatieve vormen van vervoer: met de fiets, met het openbaar vervoer en met de veerpont. Door deze alternatieve vormen van verkeer aantrekkelijker te maken, zullen meer mensen de auto laten staan, wat weer bijdraagt aan een betere doorstroming.</p>	<p>Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute</p> <p>Wij hebben een actieve bijdrage geleverd, zowel ambtelijk als bestuurlijk aan de lobby A15, met als doel het verbeteren van de bereikbaarheid van Hardinxveld-Giessendam.</p> <p>Wij hebben ambtelijk met het rijk meegedacht over een aanvullende studie naar de gevolgen van een eventuele wegverbreding van de A15 voor het knooppunt Gorinchem.</p> <p>Ambtelijk hebben wij deelgenomen aan de projectgroep snelfietsroute met als doel een aantrekkelijk fietsnetwerk te realiseren dat als alternatief kan dienen voor de auto.</p>
<p>Verhogen kwaliteit straatbeeld</p> <p>In 2021 is het beheerplan Gisib operationeel geworden, waardoor in 2022 plannen opgesteld kunnen worden voor de beheerplannen. De middelen die beschikbaar komen zullen gebruikt worden om bij de uitvoering van die plannen waar nodig de kwaliteit van de openbare ruimte een impuls te geven.</p>	<p>Verhogen kwaliteit straatbeeld</p> <p>Het pakket is in Drechtsteden verband geïmplementeerd. De implementatie van Gisib heeft meer tijd gekost dan gepland. De data van wegen, riolering en groen zijn zover ingevoerd dat verder gewerkt kan worden aan de beheer-plannen en bijbehorende doorrekeningen. Medio 2023 worden de plannen afgerond.</p>
<p>Beheerplan kunstwerken</p>	<p>Beheerplan kunstwerken</p>

<p>Voor het planmatig beheren en in stand houden van onze kunstwerken, is er een Beheerplan voor 31- tal beheerobjecten, incl. een Plan Van Aanpak voor de Planperiode 2018-2027. Tussentijds vinden hier updates op plaats, indien noodzakelijk. Het Beheerplan vormt de basis voor het uit te voeren planmatig jaarlijkse onderhoud. Betreft allemaal vaste bruggen en één beweegbare brug. Doelstelling is om de objecten zo kosteneffectief mogelijk over de levensduur te laten voldoen aan de functionele en technische eisen. Dit plan geeft voor de komende jaren inzicht op de benodigde beheer en onderhoudskosten, die daarmee gemoed zijn.</p>	<p>Voor het op te stellen beleids- en beheerplan kunstwerken is een procesvoorstel gemaakt. In het 4e kwartaal van 2022 gaan wij een Plan van Aanpak opstellen en een startnotitie maken. In 2023 gaan wij het plan maken en het plan aan uw raad ter vaststelling aanbieden. Participatie met uw raad, samenleving en belangengroepen passen wij toe.</p>
<p>Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) (biedingen)</p> <p>Vanwege capaciteitsproblemen is het opstellen van een nieuw, actueel en toekomstbestendig mobiliteitsplan doorgeschoven naar 2022. In dit mobiliteitsplan zullen we naast verkeersveiligheid onder meer ook aandacht besteden aan duurzaamheid.</p> <p>Daarnaast zullen nog enkele projecten uit het vigerende GVVP worden opgepakt. Het gaat dan om het maken van een beleidsnota voor de fiets, het doen van een uitspraak over hoe we willen omgaan met de bus sluis en het maken van een inrichtingsontwerp van de aansluiting Wieling-Spindermolen waarbij we recht doen aan de uitgangspunten van Duurzaam Veilig en de aanwezigheid van de bus.</p> <p>Het aankomend jaar is de gemeente voornemens om een nieuw GVVP (sterk tactisch) te ontwikkelen dat toekomst bestendig is en dat aansluit op andere beleidstrajecten (omgevingsvisie/mobiliteitsplan (sterk strategisch)). Hiervoor kunnen adviezen van verkeersdeskundigen ingewonnen worden.</p>	<p>Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) (biedingen)</p> <p>Het opstellen van een nieuw Mobiliteitsplan is gestart. Een van de eerste activiteiten is het uitzetten van een enquête onder de bevolking, om op te halen wat er speelt. Op 15 september is er een interactieve werksessie met de raad.</p> <p>De bus sluis is inmiddels, in goed overleg met de busmaatschappij, fysiek afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. De Spindermolen is ter hoogte van de begraafplaats heringericht. De rest van de staat volgt.</p> <p>Een beleidsnota voor de fiets wordt doorgeschoven naar het nieuwe mobiliteitsplan.</p>
<p>Parkeernormennota (biedingen)</p> <p>We willen een parkeernormennota opstellen, die als onderlegger kan dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Met deze nota heeft de gemeente een toetsingsinstrument voor ruimtelijke initiatieven. Het gevraagde budget wordt ingezet om de opdracht voor het opstellen van deze nota extern in de markt te zetten.</p>	<p>Parkeernormennota (biedingen)</p> <p>De beleidsregels parkeernormen zijn vastgesteld en in werking getreden.</p>

MUTATIES

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	133.831	0	133.831	0	133.831
Lasten	2.784.031	369.345	3.153.376	91.640	3.245.016
Saldo van baten en lasten	-2.650.200	-369.345	-3.019.545	-91.640	-3.111.185
Toevoeging aan reserves	450.400	0	450.400	0	450.400
Onttrekking aan reserves	853.573	378.978	1.232.551	12.000	1.244.551
Resultaat	-2.247.027	9.633	-2.237.394	-79.640	-2.317.034

Programma 4. Verkeer en vervoer

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Energiekosten	N	-48.000
	Veerdiensten	N	-24.000
Herijkingen	Verkeerseducatie	N	-7.600
Bijstellingen via reserves	Verkeersvoorzieningen GVVP	N	-12.000
	Verkeersvoorzieningen GVVP res	N	12.000
Overige begrotingswijzigingen < € 5.000, per saldo		N	-40
		N	<u>-79.640</u>

TOELICHTING

Bijstellingen

Energiekosten

€ 48.000 nadelig (structureel)

Het contract met de huidige energie leverancier is ontbonden. Deze ontbinding heeft plaatsgevonden omdat in het 5e sanctiepakket, dat op 9 april 2022 door de Europese Raad is aangenomen, is opgenomen dat alle huidige gascontracten met onze huidige leverancier uiterlijk op 10 oktober 2022 moeten worden beëindigd.

Er is een nieuwe aanbesteding gedaan en begin september is de aanbesteding gegund. Het nieuwe contract gaat in per 1 oktober 2022. De effecten van de nieuwe aanbesteding moeten nog worden uitgewerkt. In lijn met de wereldwijde ontwikkelingen leidt de nieuwe aanbesteding tot een forse stijging van de prijs. Voor 2022 is de verwachting dat de kosten met € 200.000 gaan stijgen. Hierbij is rekening gehouden met het normaliter hogere verbruik in het 4de kwartaal ten opzichte van de 1ste drie kwartalen.

Als gevolg van deze ontwikkelingen wordt er onderzocht wanneer en welke maatregelen er genomen kunnen worden om de energiekosten naar beneden te brengen.

De stijging van de energiekosten komt op meerdere programma's terug. Bij deze programma's wordt verwezen naar bovenstaande toelichting.

Veerdiensten

€ 24.000 nadelig (structureel)

Verwacht wordt dat de exploitatiebijdrage aan Riveer ongeveer € 24.000 hoger zal uitvallen. (Dit bedrag kan mogelijk nog worden bijgesteld, omdat in september nog aanvullende gegevens worden verwacht.) De oorzaak hiervan is tweeledig: enerzijds zijn door de oorlog in de Oekraïne de brandstofprijzen sterk gestegen. Anderzijds zijn vanwege Corona de passagiersaantallen nog niet op het oude niveau waardoor de opbrengsten uit de kaartverkoop lager zijn dan begroot.

Bijstellingen via reserves

Verkeersvoorzieningen GVVP

€ 12.000 nadelig (incidenteel)

€ 12.000 voordelig onttrekking aan

Reserve verkeersveiligheid (incidenteel)

De uitkomst van de Meervoudige Onderhandse Aanbesteding voor het opstellen van een Mobiliteitsplan voor de gemeente heeft geleid tot een overschrijding van het budget met € 12.000. Dekking van het (extra) budget kan binnen de reserve verkeersveiligheid plaatsvinden.

programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers</p> <p>We continueren de bestaande overlegstructuren met het bedrijfsleven en bewaken gezamenlijk de voortgang van de uitvoering van de Economische Visie 2020-2024. Daarnaast ondersteunen we initiatieven die vanuit het ondernemersfonds ontplooid worden.</p>	<p>Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers</p> <p>Per 1-1-2022 is het ondernemersfonds gestart. Conform de gemaakte afspraken heeft de gemeente geen actieve rol in de ontwikkeling van initiatieven. Wel hebben wij vanuit onze rol het fonds gefaciliteerd in de opstartfase. Inmiddels zijn de eerste initiatieven gerealiseerd en werkt het fonds aan verdere ontwikkeling, zowel inhoudelijk als organisatorisch.</p> <p>Daarnaast is er met de Stuurgroep Economische Visie gekeken naar de voortgang op de acties vanuit de Economische Visie. Daarbij zijn we ook nagegaan welke thema's en ontwikkelingen vragen om aanvullende acties. Grotere ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van een centrumvisie en het maken van een verduurzamingsplan op bedrijventerrein Nieuweweg vragen om verdere uitvoering in de nieuwe collegeperiode.</p>
<p>Verlevendiging van het centrum</p> <p>We continueren het overleg met het Centrummanagement. We stimuleren winkeliers in het centrum om een actieve rol binnen ondernemersfonds te vervullen.</p>	<p>Verlevendiging van het centrum</p> <p>We hebben diverse malen overleg gehad met het Centrummanagement. Daarbij is vooral gewezen op de mogelijkheden die het ondernemersfonds biedt en de rol die de winkeliers daarin zelf kunnen nemen. Een van de zaken die door middel van het fonds zijn gerealiseerd, is het ophangen van bloembakken op verschillende plaatsten in het centrumgebied.</p>
<p>Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt</p> <p>We blijven aangesloten bij de verbindingen in de Triple-Helix en bewaken daarbij de voortgang van de maritieme opleiding in de Drechtsteden.</p>	<p>Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt</p> <p>De wethouder economie is, ook namens de overige Drechtstedengemeenten, lid geworden van de stuurgroep van het Maritiem Tech Platform (MTP). Het MTP is een samenwerking tussen onderwijs, bedrijven en overheid in de regio Rotterdam-Rijnmond en de Drechtsteden. Binnen de stuurgroep zijn de belangen van lokale maritieme bedrijven ingebracht.</p>

MUTATIES

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	177.700	0	177.700	-70.000	107.700
Lasten	584.579	-8.361	576.218	5.000	581.218
Saldo van baten en lasten	-406.879	8.361	-398.518	-75.000	-473.518
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	10.000	0	10.000	0	10.000
Resultaat	-396.879	8.361	-388.518	-75.000	-463.518

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Energiekosten	N	-5.000
	Deelneming in nutsbedrijven	N	-70.000
		N	-75.000

TOELICHTING

Bijstellingen

Dividend uitkering Stedin

€ 70.000 nadelig (structureel)

De gemeente heeft, net als een aantal andere gemeenten, een aandelenbelang in Stedin. Vanuit dit aandelenbelang ontvangen wij dividend. Doordat Stedin haar kapitaal en daarmee het aantal aandelen heeft uitgebreid ontstaat een verwateringseffect van ons dividend. Dit hangt o.a. samen met het feit dat onze gemeente heeft besloten om geen extra kapitaal in Stedin te verwerven. De oorzaak is daarbij tweeledig. Enerzijds ontvangen de gemeenten die hebben deelgenomen in de uitbreiding van het kapitaal van Stedin een gegarandeerd rendement. Deze wordt eerst in mindering gebracht op het uit te keren totale dividend. Daarnaast is door de kapitaalstorting het aantal aandelen vermeerderd, waarbij ons belang procentueel kleiner wordt. Gelet op de dividenduitkering over 2021 in 2022 van ca € 2.500 wordt voorgesteld om de geraamde dividendopbrengsten structureel op nihil te zetten.

programma 6 Scholing

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>De Lokale Educatieve Agenda 2019 – 2022</p> <p>Lokale beleidskaders zullen in samenspraak met de partners worden geëvalueerd en bijgesteld, waar nodig ook vanuit het regionale samenwerkingsperspectief. Hierbij zal – waar het kan - een beroep worden gedaan op de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Met dit extra geld kan de gemeente in samenwerking met scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugd-gezondheids)zorg, bibliotheken en andere partijen maatregelen nemen om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren. Dit in aanvulling op en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen, en de aparte steunpakketten voor de jeugd die beschikbaar zijn. In de regio worden de lijnen uitgezet en gesprekken worden hierover in de REA gevoerd.</p>	<p>De Lokale Educatieve Agenda 2019 – 2022</p> <p>De evaluatie van de LEA heeft plaats gevonden en aan het eind van 2022 zal er een nieuwe Lokale educatieve agenda gereed zijn.</p> <p>Er is consensus over de besteding van de gemeentelijke NPO-gelden met het onderwijsveld. Deze voldoen aan de eisen die door het Rijk worden gesteld.</p> <p>In de REA wordt met de samenwerkingsverbanden gewerkt aan meer inclusief onderwijs.</p>
<p>Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>De gemeente zal in 2022 alle regelingen op het gebied van onderwijs en kinderopvang tegen het licht houden en moderniseren naar de actuele wetgeving.</p>	<p>Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>Er is een terugblik geschreven wat de basis vormt voor het onderwijsachterstandenbeleid voor de periode 2023-2026. De nieuwe subsidieregeling peuteropvang en VE en de uitvoeringsregels zijn vastgesteld. En de volgende fase is in ontwikkeling, de integratie van de gemeentetoeslag in deze regeling.</p> <p>Voor toezicht en handhaving Kinderopvang is nieuw beleid vastgesteld.</p>
<p>Voor- en vroegschoolse educatie</p> <p>Het grootste deel van het ontvangen budget voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt ingezet voor de vergoeding van de voorschoolse voorzieningen (peuteropvang) met VVE-aanbod. Daarnaast blijft er ruimte voor de bekostiging van initiatieven lokaal beleid. Monitoring is essentieel om de voortgang in de doelstellingen te blijven volgen.</p>	<p>Voor- en vroegschoolse educatie</p> <p>Met de nieuwe subsidieregeling peuteropvang en VE is een nieuwe werkwijze in de uitvoering tot stand gekomen. De subsidie is verstrekt en wordt achteraf vastgesteld. Andere initiatieven die ontwikkeld worden is het onderzoek naar de aanschaf voor een peutermonitor en de aanstelling van VE coördinator uren vanuit Jong JGZ.</p>

MUTATIES

Programma 6. Scholing

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	236.753	241.882	478.635	64.186	542.821
Lasten	1.232.211	134.572	1.366.783	135.936	1.502.719
Saldo van baten en lasten	-995.458	107.310	-888.148	-71.750	-959.898
Toevoeging aan reserves	40.000	0	40.000	0	40.000
Onttrekking aan reserves	41.652	-202	41.450	0	41.450
Resultaat	-993.806	107.108	-886.698	-71.750	-958.448

Programma 6. Scholing

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Herijkingen	Onderwijsachterstandenbeleid	N	-51.250
	Zorg en Welzijn	N	-20.500
		N	-71.750

TOELICHTING

Herijkingen

€ 71.750 nadelig (incidenteel)

Betreft verschuivingen van budgetten naar andere programma's (zie programma 9). Per saldo hebben de herijkingen geen effect op het begrotingsresultaat.

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Sport en bewegen via MAG en Sportagenda</p> <p>We zetten sporten en bewegen in Hardinxveld-Giessendam op de kaart door uitvoering te geven aan de Sportagenda en het Lokale Sportakkoord 'Beweeg mee(r)', als onderdeel van de MAG. Betrokken partners worden gestimuleerd in het opzetten van initiatieven vanuit het Sportakkoord, om zodoende de gezondheid en vitaliteit van de inwoners te bevorderen en zo veel mogelijk inwoners te laten sporten. We stimuleren de verbinding tussen sportaanbieders en maatschappelijke partners door hen bijeen te brengen in bijeenkomsten van een Sportplatform. We continueren de inzet van de buurtsportcoaches gericht op het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle doelgroepen</p>	<p>Sport en bewegen via MAG en Sportagenda</p> <p>In 2022 hebben we de uitvoering van het sportbeleid voortgezet. Vanuit het uitvoeringsbudget van het lokaal Sportakkoord zijn er door verenigingen, inwoners en buurtsportcoaches diverse activiteiten tot uitvoering gebracht om de gezondheid en vitaliteit van inwoners te bevorderen. Het contact tussen sportaanbieders, de buurtsportcoaches en de gemeente is geïntensiveerd, mede door twee bijeenkomsten van het 'Sportplatform' en een bijeenkomst rondom het sportakkoord. Een belangrijke activiteit die hieruit is voortgekomen betreft de zogenaamde 'sportcarrousel'. Hierin werken de buurtsportcoach, sportverenigingen en basisscholen samen. In de sportcarrousel kunnen basisschoolleerlingen gedurende een aantal maanden tijdens of na schooltijd allerlei sporten en sportactiviteiten uitproberen.</p>
<p>Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar</p> <p>In samenwerking met de scholen monitoren we periodiek de zwemvaardigheid van in het bijzonder kinderen in de bovenbouwklassen van de basisschool. We maken werkafspraken tussen gemeente, scholen, Sociaal Team indien specifieke factoren het behalen van een zwemdiploma belemmeren. Daarnaast treffen we maatregelen op het moment dat de wachtlijst voor het zwemonderwijs toeneemt.</p>	<p>Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar</p> <p>Het zwembad is bereid om maatwerk te leveren op het moment dat er voor kinderen belemmeringen zijn om op zwemles te gaan. Net als in 2021, werd ook in 2022 inzet gepleegd op het verkorten van de wachtlijst voor het zwemonderwijs, die als gevolg van coronamaatregelen fors was opgelopen. Door de genomen maatregelen was de wachtlijst bij aanvang van het nieuwe seizoen (september 2022) teruggebracht tot het niveau van voor de coronacrisis.</p>
<p>Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad</p> <p>Met twee initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten. In het kader van deze overeenkomst heeft een oriëntatie plaatsgevonden voor een invulling van het zwembadterrein. Deze gaat uit van een combinatie van functies, te weten twee buitenbaden, lichte bedrijvigheid (waarbij een aantal units wordt ingevuld met een functie die de recreatieve functie versterkt) en een kantoor met woning. Vorig jaar is een behoefteonderzoek uitgevoerd naar een buitenbad. De resultaten daarvan zijn gepresenteerd aan college en gemeenteraad. Vervolgens is een notitie opgesteld waarin op hoofdlijnen de uitgangspunten voor een nieuwe buitenbad zijn opgenomen. In samenhang daarmee is een concept bebouwings- en inrichtingsvoorstel opgesteld voor de locatie. Daarin hebben ook de bedrijfs- en kantoorfunctie – die een voorwaarde zijn voor de financiële slagingskans van het project – een plaats gekregen. De mening van de gemeenteraad is op 15 juli 2021 over voornoemde stukken gevraagd. Vanuit de fracties in overwegend positief op de plannen gereageerd. De meegegeven aandachtspunten worden beoordeeld in samenwerking met initiatiefnemers. De komende periode vindt een verdere uitwerking plaats ter voorbereiding op een planologische procedure. Parallel daaraan start de verkenning van de financieel-economische uitvoerbaarheid.</p>	<p>Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad</p> <p>Over de reactie op de door de gemeenteraad meegegeven aandachtspunten over de ontwerpplannen en de verkenning van de financieel-economische uitvoerbaarheid is de gemeenteraad geïnformeerd. Initiatiefnemers werken momenteel de financiële kant van de plannen nog verder uit in de vorm van een compleet bestek, zodat een integraal eindvoorstel aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd. Vanwege de stijgende bouwkosten hebben initiatiefnemers hiervoor meer tijd nodig. Mogelijk dat het eindvoorstel aan de raad daardoor wat vertraging oploopt. Als het raadsbesluit dit jaar (2022) wordt genomen, wordt 2023 benut voor de planologische procedure en het sluiten van de privaatrechtelijke overeenkomsten.</p>
<p>Samenhangend aanbod dagrecreatie</p> <p>Er komt steeds meer aandacht voor dagrecreatie. Het initiatief rondom het buitenbad is daar onderdeel van. Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. De stip op de horizon is om samen met de lokale ondernemers te komen tot een</p>	<p>Samenhangend aanbod dagrecreatie</p> <p>Er is afgelopen jaar geen actie ondernomen op dit onderwerp mede door covid en door beperkte capaciteit. Het is ook lastig meetbaar wat "een samenhangend aanbod dagrecreatie" is. Ruimtelijke initiatieven betreffend recreatie zijn o.a. getoetst aan de economische visie, zo zijn er initiatieven voor Bed and</p>

<p>samenhangend aanbod dagrecreatie. Dit is ook meegenomen in de lokale economische visie.</p>	<p>Breakfast goedgekeurd waarmee uitvoering gegeven wordt aan de uitgangspunten van de economische visie.</p>
<p>Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed</p> <p>Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. Als deze inzet gepleegd kan worden zal er eerst een inventarisatie van kunstwerken buiten als wel in het gemeentehuis plaatsvinden. Vanuit die inventarisatie zal een plan worden gemaakt om de toegankelijkheid van de cultuurhistorie te vergroten. De plaatselijke partijen, Stichting dorpsbehoud, Historische vereniging, Museum de Koperen Knop en de bibliotheek Aan Zet zullen gevraagd worden hierin een rol te vervullen</p>	<p>Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed</p> <p>Vanaf 1 augustus 2022 is er voor 20 uur per week een beleidsmedewerker cultuur, erfgoed en sport aangenomen.</p> <p>Om de onderlinge samenwerking tussen de culturele partners aan te moedigen wordt er in ieder geval één keer per jaar een netwerkbijeenkomst voor alle culturele partners georganiseerd.</p> <p>Stichting Dorpsbehoud is bezig met de inventarisatie van de gemeentelijke kunstwerken.</p> <p>Eind 2022 zal het overzicht compleet zijn. Voor activiteiten kan er door diverse partijen een beroep op de MAG worden gedaan.</p>
<p>Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken</p> <p>De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan “Buiten spelen, ja leuk” 2012 - 2021 vastgesteld. Voor de uitvoering van het speelruimteplan is vanaf 2012 jaarlijks een uitvoeringsplan met meerjarenplanning opgesteld en door het college vastgesteld. Hierbij is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om in te zetten op; reguliere vervanging en onderhoud van speeltoestellen, en wegwerken van achterstanden door aanpassing/vernieuwing.</p> <p>Waar de afgelopen jaren vooral op het renoveren van bestaande speelplekken/speelvelden is ingezet komt er nu iets meer ruimte voor het aanleggen van nieuwe speelplekken. Afgelopen jaar is gewerkt aan een nieuwe speelplek voor kinderen van 0 t/m 6 jaar aan de Tielensweer.</p> <p>Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Ook wordt er gemonitord of de planningen worden gehaald en of er invulling kan worden gegeven aan initiatieven die vanuit de bewoners worden ontvangen.</p> <p>Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen. Om in vulling te geven aan de ambities zoals verwoord in het speelruimteplan zal het uitvoeringsbudget worden afgestemd op deze ambities. Het speelruimteplan is bij vaststelling in 2012 met een tekort op het uitvoeringskrediet vastgesteld. Vanaf 2021 zal er jaarlijks extra krediet aan het bestaande uitvoeringskrediet worden toegevoegd waardoor er meer ruimte ontstaat voor het uitvoeren van de ambities die zijn verwoord in het speelruimteplan. We gaan door met de uitvoering van het speelruimteplan, waarmee we de leefomgeving verrijken met speelpruikels, nieuwe speelplekken en speelvelden realiseren, en ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd aanleggen en verbeteren.</p> <p>In 2022 zal worden gestart met een evaluatie van het plan als opmaat voor een herziening van het speelruimteplan.</p>	<p>Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken</p> <p>In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen: reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd en wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.</p> <p>In het uitvoeringsplan van 2021 heeft het college besloten om bij de Binnendams een nieuwe speelplek aan te leggen en de speelplek bij de Emmastraat te verplaatsen naar het grasveld aan de Prins Hendrikstraat. Om de wensen van de kinderen en de omwonenden op te halen zijn bij de Binnendams en de Prins Hendrikstraat enquêtes uitgezet. Op basis van de ingewonnen gegevens zijn ontwerpvoorstellen gemaakt. Via een inloopbijeenkomst zijn de voorstellen gepresenteerd. De ontwerpen zijn, na beantwoording van de wensen en vragen, definitief geworden. Deze nieuwe speelplekken hopen we voor het einde van 2022 te realiseren.</p> <p>Openstaand uit het uitvoeringsplan van 2020 is de speelplek bij de Lange Griendswaer / Tielensweer. Bij deze nieuwe speelplek zal ook de parkeerplaats en de rijweg een andere vorm krijgen. Deze plek zal in het najaar van 2022 worden aangelegd.</p> <p>In het uitvoeringsplan van 2022 zijn twee locaties benoemd om te renoveren. Het speelschip bij de Nassaustraat zal worden vervangen door een nieuw toestel. Daarnaast wordt de skatebaan aan de Merwedestraat heringericht. Hiervoor willen we de gebruikers van de baan uitnodigen om mee te denken over een nieuwe inrichting.</p> <p>De evaluatie en herziening van het speelruimteplan is uitgesteld naar 2023.</p>

MUTATIES

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	722.580	0	722.580	73.693	796.273
Lasten	1.940.310	-72.534	1.867.776	330.447	2.198.223
Saldo van baten en lasten	-1.217.730	72.534	-1.145.196	-256.754	-1.401.950
Toevoeging aan reserves	48.000	0	48.000	0	48.000
Onttrekking aan reserves	117.715	6.395	124.110	0	124.110
Resultaat	-1.148.015	78.929	-1.069.086	-256.754	-1.325.840

Programma 7. Samenleven

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Energiekosten	N	-116.000
	Zwembad de Duikelaar - schoonmaakkosten	N	-10.000
Herijkingen		N	-130.919
Overige begrotingswijzigingen < € 5.000, per saldo		V	165
		N	-256.754

TOELICHTING

Bijstellingen

Energiekosten

€ 116.000 nadelig (structureel)

Voor een toelichting wordt verwezen naar programma 4.

Zwembad de Duikelaar - schoonmaakkosten

€ 10.000 nadelig (structureel)

Er is een verbeterplan gemaakt voor de schoonmaak van het zwembad waarbij er o.a. kritisch is gekeken naar het aantal uren schoonmaak door het schoonmaakbedrijf. Er waren veel klachten over de kwaliteit van de schoonmaak die het directe gevolg waren van een tekort aan tijd om de gewenste kwaliteit te kunnen leveren. Daarnaast is door de recente verbouwing het benodigde aantal schoonmaak uren toegenomen. Dat komt met name door de situering/ indeling van de kleedhokjes en het feit dat de deuren van de hokjes niet open blijven staan, waardoor de schoonmaak van de vloer meer tijd kost. Begin 2022 is aan het schoonmaakbedrijf op regiebasis opdracht gegeven om meer uren te besteden aan de schoonmaak (van 12 naar 21 uur per week). Dit heeft ertoe geleid dat er geen klachten meer zijn over de schoonmaak en de kwaliteit sterk is verbeterd. In de begroting 2023-2026 wordt het structurele effect meegenomen.

Herijkingen

€ 130.919 nadelig (incidenteel)

Betreft verschuivingen van budgetten naar andere programma's (zie programma 9). Per saldo hebben de herijkingen geen effect op het begrotingsresultaat.

Programma 8 Werk en inkomen

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team</p> <p>Voor deze groep hebben we in de Drechtsteden participatieplekken. Vanaf 2022 worden deze lokaal uitgevoerd en vormgegeven, zodat we gericht passend lokaal aanbod kunnen creëren. Deze wijziging volgt in de nieuwe Verordening Werk en Inkomen Drechtsteden.</p>	<p>Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team</p> <p>We hebben gewerkt aan een soepele overgang van de drechtstedelijke participatieplekken naar lokale belegging. Het resultaat is een nieuwe verordening met bijpassende beleidsregels voor de participatieplekken. We hebben intensieve gesprekken gevoerd met de SDD en de 6 andere gemeentes. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijke overstemming over de samenwerking en randvoorwaarden voor de lokale uitvoering, zodat gestart kan worden met de daadwerkelijke lokale uitvoering en verdere ontwikkeling en lokale uitbreiding van onze participatieplekken.</p> <p>We hebben meer inzicht gekregen in het bijstandsbestand door de gevoerde gesprekken met de SDD over klanten, achtergronden en lokale trends. Ook is het bijstandsdashboard van de SDD steeds meer en beter ingericht naar de wens en naar de vragen van Hardinxveld-Giessendam zodat we steeds beter lokale vraag en aanbod op elkaar af kunnen stemmen.</p>
<p>Integratie en naar vermogen participeren</p> <p>Met ingang van 2022 treedt de Wet inburgering 2021 in werking. Gemeenten krijgen hierdoor meer regie om te sturen op lokale integratie en participatie. In 2021 hebben we verschillende pilots uitgevoerd voor het bevorderen van de lokale integratie en het oefenen met de regiefunctie in samenwerking met partners. De SDD gaat de nieuwe wet uitvoeren, maar zoveel mogelijk lokaal en in samenwerking met het Sociaal Team en lokale partners. Hierin worden de lessen van de pilots meegenomen om statushouders zo goed mogelijk in Hardinxveld –Giessendam te integreren.</p>	<p>Integratie en naar vermogen participeren</p> <p>Er is hard gewerkt aan het scheppen van de juiste condities en voorwaarden voor een nieuwe lokale en gezamenlijke uitvoer van de nieuwe wet Inburgering, middels vele gesprekken en overleggen. Het resultaat zijn samenwerkingsafspraken met de SDD. Ook heeft het geresulteerd tot lokale uitvoeringsafspraken met Vluchtelingenwerk en de SDD en lokale partners en organisaties. We zijn nog in gesprek om te bekijken welke lokale organisaties en partners concreet betrokken worden bij ons nieuwe lokale inburgeringsprogramma. Onze nieuwe medewerker voor statushouders van het Sociaal Team heeft al monitorings- en voortgangsgesprekken gevoerd met de SDD en Vluchtelingenwerk. Op regionaal niveau heeft Hardinxveld-Giessendam deelgenomen aan de gunningsprocedure voor de gezamenlijke inkoop van de MBO onderwijsroute. De gunningsprocedure is afgerond en kunnen nieuwe inburgeraars van Hardinxveld-Giessendam de route in om een erkend diploma te krijgen voor een goede startpositie op onze lokale arbeidsmarkt.</p>

MUTATIES

Programma 8. Werk en inkomen

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	2.365.628	0	2.365.628	0	2.365.628
Lasten	4.103.372	-14.152	4.089.220	0	4.089.220
Saldo van baten en lasten	-1.737.744	14.152	-1.723.592	0	-1.723.592
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	100.000	0	100.000	0	100.000
Resultaat	-1.637.744	14.152	-1.623.592	0	-1.623.592

Programma 8. Werk en inkomen

	voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
		-

TOELICHTING

Niet van toepassing

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Een samenhangend aanbod van voorzieningen</p> <p>In de voorgaande periode zijn daar al flinke stappen in gezet, zoals jeugdhulp naar voren, het ouderenconsultatiebureau, de waakvlamfunctie binnen het sociaal team. Met deze positieve ervaringen ontwikkelen we de komende periode door, door meer voorzieningen naar de voorkant te brengen. Hierdoor creëren we een nog completer lokaal aanbod.</p>	<p>Een samenhangend aanbod van voorzieningen</p> <p>De pilot ouderenconsultatiebureau is in 2021 van start gegaan en duurt twee jaar.</p> <p>In 2021 is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van het sociaal team. Jeugdhulp naar de voorkant is ingezet, er zijn voorbereidingen getroffen om inburgering op te nemen als onderdeel van het sociaal team, en vroeg signalering van schulden is van start gegaan. Verder zijn er voorbereidingen getroffen voor uitbreiding van de Waakvlam. We hebben de samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg en het sociaal team geïntensifieerd, zodat het aanbod beter op elkaar aansluit.</p>
<p>Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein</p> <p>De integrale lokale visie is opgesteld.</p>	<p>Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein</p> <p>De lokale visie Sociaal Domein is in december 2020 vastgesteld door de raad. Deze visie vormt de kapstok van het sociale beleid. De beleidsnotities worden hieronder geplaatst. In 2021 hebben we gewerkt aan beleidsnotities op het gebied van lokale gezondheid, jeugdhulp, beschermd wonen en hebben we de monitor Sociaal Domein ontwikkeld.</p>
<p>Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen</p> <p>In 2022 gaan we aan de slag met het verbeteren van de vindbaarheid van het sociaal team.</p> <p>Door de samenwerking, zowel op beleidsniveau als uitvoeringsniveau, met het voorveld zorgen we ervoor dat er een dekkend aanbod is van voorzieningen. Er kan gemakkelijk opgeschaald en afgeschaald worden in de keten. Een verbetering in het informatieverstrekking is hierin noodzakelijk. We willen investeren in de website van het sociaal team en hier ook in samenwerken met onze andere samenwerkingspartners.</p>	<p>Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen</p> <p>Het verbeteren van de vindbaarheid van de lokale ondersteuningsmogelijkheden, waaronder het sociaal loket is nog onvoldoende van de grond gekomen. De focus heeft eerst gelegen op de herinrichting van het sociaal team. Communicatie en vindbaarheid is opgenomen als onderdeel in dit project.</p>
<p>Verbreding sociaal team</p> <p>In 2022 verbreden we het lokale (preventieve) aanbod van het sociaal team om te voorkomen dat zwaardere zorg nodig is. Dit doen we door zowel de huidige formatie aan te passen naar de problematieken die we tegen komen als door expertise toe te voegen. Het is nodig dat er meer differentiatie wordt aangebracht in het sociaal team. Korte specialistische trajecten bij kortdurende problemen en laagdrempelige langdurige ondersteuning waar dit nodig is. We zien dat er steeds meer vraag is naar deze waakvlamtrajecten. Dit betekent dat we het waakvlamteam moeten uitbreiden en professionals met deze expertise moeten inzetten. Dit zijn MBO geschoolde medewerkers die vanuit de waakvlamfunctie kunnen op- en afschalen in zorg. Deze hele ontwikkeling vraagt om een verandering qua samenstelling, bezetting en expertise van het sociaal team.</p>	<p>Verbreding sociaal team</p> <p>De waakvlamfunctie is onderdeel van de reguliere werkwijze van het sociaal team en wordt uitgebreid. Op die manier wordt ondersteuning zo licht als mogelijk ingezet. Ondersteuning vindt zoveel mogelijk in de 'normale' situatie van mensen plaats. De pilot Wijk GGD is in 2022 van start gegaan.</p> <p>De relatie met het voorveld (MAG) is verder versterkt, zodat er aansluiting plaatsvindt tussen het sociaal team en de MAG. Dit is een continu proces.</p>
<p>Uitvoering van de MAG en monitoring (biedingen)</p>	<p>Uitvoering van de MAG en monitoring (biedingen)</p>

<p>De uitvoering van de MAG ligt bij de penvoerder. We stemmen frequent met de penvoerder af die ook volgens afspraken rapporteert. Signalen uit de samenleving die de gemeente ontvangt worden direct gecommuniceerd met de penvoerder en/of een maatschappelijk partner.</p>	<p>Het penvoerderschap van de MAG is in 2021 opnieuw aanbesteed. Dit proces is afgerond. Er is intensievere invulling gegeven aan de samenwerking tussen de penvoerder en de gemeente om nog beter af te stemmen.</p>
<p>Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD</p> <p>Het aanbod wordt op elkaar afgestemd en in 2022 zetten we verder in op de onderlinge verbinding.</p>	<p>Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD</p> <p>Er is een goede samenwerking tussen het sociaal team, de MAG-partners, de SDD en andere belangrijke partijen. Partijen kennen elkaar en weten elkaar te vinden als dat nodig is. Er is structureel overleg tussen de verandermanager sociaal team en Servanda. Samen met de Sociale Dienst Drechtsteden wordt gewerkt aan de uitvoering van de Samenwerkingsagenda.</p>
<p>Diaconaal Maatschappelijk Werk (biedingen)</p> <p>De uren voor het diaconaal Maatschappelijk werk zijn in 2021 uitgebreid. De functie en de uitbreiding wordt in het najaar van 2021 geëvalueerd, zodat er voor 2022 opnieuw afspraken kunnen worden gemaakt die aansluit bij de vraag en de visie sociaal domein.</p>	<p>Diaconaal Maatschappelijk Werk (biedingen)</p> <p>We zijn er voor alle inwoners van Hardinxveld-Giessendam. Het diaconaal maatschappelijk werk levert identiteits-gebonden psychosociale hulp. Er wordt samengewerkt met het sociaal team.</p>
<p>Wijkverpleegkundige (biedingen)</p> <p>In 2022 worden ook ouderen die niet in beeld zijn bij de huisartsen bereikt door de inzet van het ouderen consultatiebureau.</p>	<p>Wijkverpleegkundige (biedingen)</p> <p>Inzet van de wijkverpleegkundige is gecontinueerd. De wijkverpleegkundige heeft in 2022 samen met huisartsenpraktijk Canoy de huisbezoeken in het kader van het ouderenconsultatiebureau gecontinueerd.</p>
<p>Jeugdmodule (biedingen)</p> <p>De jeugdmodule wordt in 2022 voortgezet en daarnaast ook uitgebreid. De GGZ professional in de jeugdmodule zorgt voor een flinke afname van jeugdigen in de basis GGZ. Om ook verwijzingen naar gespecialiseerde GGZ te doen afnemen, wordt expertise in de vorm van een GZ psycholoog aan het sociaal team toegevoegd.</p>	<p>Jeugdmodule (biedingen)</p> <p>De jeugdmodule is onderdeel van de vaste werkwijze van het sociaal team. Een belangrijk doel is hierin de samenwerking en korte lijnen met de huisartsen. Door de positieve ervaring met de jeugdmodule en de wens van de huisartsen is het aanbod van GGZ hulpverlening uitgebreid in het sociaal team.</p>
<p>WvGGZ (biedingen)</p> <p>Lokaal geven we uitvoering aan deze wettelijke taken door deze (regionaal) te beleggen bij onderdelen van de Dienst Gezondheid en Jeugd. De kosten voor de WvGGZ worden regionaal verdeeld op basis van inwoneraantal. De uitvoering wordt ieder half jaar met betrokken partijen geëvalueerd.</p>	<p>WvGGZ (biedingen)</p> <p>In 2022 hebben we voldaan aan onze wettelijke verplichting betreft de uitvoering van de WvGGZ.</p>
<p>Passend onderwijs (biedingen)</p> <p>Gemeente heeft geen regie op het passend onderwijs. Maar samen met de samenwerkingsverbanden wordt er alles aan gedaan om kinderen niet uit te laten vallen en ze een goede basis te geven voor de toekomst. Hiervoor wordt ook van gemeentekant bijdragen verwacht. Dit wordt altijd in de regio afgestemd.</p>	<p>Passend onderwijs biedingen</p> <p>In de regio is er een coördinatiegroep Passend Onderwijs actief, die voorbereidt voor het bestuurlijk overleg de REA (Regionaal Educatieve Agenda) De vastgestelde uitwerkingsagenda wordt aangepakt. Hiervoor is OOG ingeschakeld om de regio te begeleiden.</p>
<p>MAG (biedingen)</p> <p>Met de inrichting van de MAG is de algemene subsidieverordening ingetrokken. De praktijk wijst uit dat dit niet altijd werkbaar is. Daarom zal in 2021 een nieuwe algemene subsidieverordening aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden</p>	<p>MAG</p> <p>Ondertussen zijn er door B&W diverse nadere subsidieregelingen vastgesteld die onder de algemene subsidieverordening vallen. De nieuwe (oude) penvoerder is van slag gegaan. In de nieuwe collegeperiode hebben we de intentie om de MAG</p>

aangeboden. De aanbesteding is afgerond. Met de nieuwe penvoerder zullen in de laatste maanden van dit jaar nadere afspraken worden gemaakt om de uitvoering van de MAG in 2022 voort te zetten

door te ontwikkelen. De eerste stappen worden in het najaar gezet.

MUTATIES

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	96.500	113.124	209.624	338.145	547.769
Lasten	13.259.348	2.231.956	15.491.304	-146.885	15.344.419
Saldo van baten en lasten	-13.162.848	-2.118.832	-15.281.680	485.030	-14.796.650
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	412.051	160.000	572.051	0	572.051
Resultaat	-12.750.797	-1.958.832	-14.709.629	485.030	-14.224.599

Programma 9. Zorg en welzijn

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Opvang en beschermd wonen	V	289.145
Herijkingen		V	195.885
		V	485.030

TOELICHTING

Bijstellingen

Opvang en beschermd wonen

€ 289.145 voordelig (incidenteel)

De uitvoering voor beschermd wonen is bij centrumgemeente Dordrecht ondergebracht. De geactualiseerde begroting laat, evenals voorgaande jaren, een fors overschot zien. Voorgesteld wordt om de begroting aan te passen waarbij ervan wordt uitgegaan dat 75 procent van het huidige verwachte resultaat over 2022 wordt terugontvangen. De afrekening 2021 is ca. € 17.000 lager uitgevallen dan begroot.

Naar verwachting wordt per 2024 het nieuwe objectieve verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel stapsgewijs ingevoerd. Onze gemeente gaat vanaf dan eigen budget ontvangen voor de uitvoering van Beschermd wonen. De afgelopen jaren had onze regio een overschot op het budget Beschermd wonen, hetgeen ieder jaar volgens een vaste verdeelsleutel werd verdeeld over de gemeenten. Vanuit deze middelen bekostigde onze gemeente lokale (preventieve) initiatieven. Met de komst van het nieuwe verdeelmodel zat dit overschot naar verwachting geleidelijk verdwijnen.

Herijkingen

€ 195.885 voordelig (incidenteel)

Betreft verschuivingen van budgetten vanuit andere programma's. Per saldo hebben de herijkingen geen effect op het begrotingsresultaat.

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Project Boezemgemaal en -kanaal</p> <p>Het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland heeft in 2017 een historisch besluit genomen door het boezemwatersysteem in de Alblasserwaard anders in te gaan richten als antwoord op de hierboven genoemde uitdagingen. Na een uitgebreid locatieonderzoek in 2020 heeft het waterschap op 11 mei 2021 een gebied in Hardinxveld-Giessendam gekozen voor de realisatie van een nieuw boezemkanaal en -gemaal. Na zes eeuwen water aan- en afvoer via Kinderdijk is het noodzakelijk om een nieuw hoofdstuk aan het waterbeheer toe te voegen. Op 27 november 2020 heeft het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland de nadere locatiekeuze voor nieuwe boezembemaling voor de Overwaard definitief vastgesteld in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Daarna zijn er diversie (digitale) bijeenkomsten en keukentafelgesprekken door het waterschap georganiseerd.</p> <p>In navolging van de Locatiekeuze in het Algemeen Bestuur heeft het College van Dijkgraaf en Heemraden (CDH) op 11 mei 2021 het Locatiebesluit vastgesteld, waarmee de locatie ten oosten van de Hardinxveld is aangewezen voor de bouw van het nieuwe boezemgemaal en een nieuw boezemkanaal tussen de Giessen en de locatie van het nieuwe boezemgemaal. Het afgelopen jaar heeft het Waterschap de gemeenteraad een aantal keer schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de voortgang van het project "Verkenning nieuwe boezembemaling voor de Overwaard".</p> <p>In september 2021 heeft de gemeenteraad een ruimtelijke inpassingsvisie voor boezem en gemaal vastgesteld. Hieraan voorafgaand is een inspraak georganiseerd. In het vierde kwartaal 2021 werkt het waterschap een aantal varianten uit, waarbij naar verachting begin 2022 een definitieve voorkeursvariant zal worden aangewezen door het waterschap. Om werk-met-werk te kunnen maken en projecten die een raakvlak met de plannen van het waterschap hebben, wordt een inventarisatie van meekoppelkansen opgesteld. Wanneer hiervoor planologische besluiten of budget nodig is (dit laat-ste alleen als het om gemeentelijke projecten gaat), zullen hier in 2022 e.v. aparte procedures voor worden doorlopen.</p> <p>Na vaststelling van het definitieve tracé van de boezem en de locatie van het gemaal, zal een het waterschap een definitief ontwerp opstellen en zal het verwervingstraject worden opgestart. De gemeente blijft bestuurlijk en ambtelijk betrokken</p>	<p>Project Boezemgemaal en -kanaal</p> <p>1. In 2021 heeft het waterschap een aantal varianten uitgewerkt A1-A2-B-C1-C2. In maart 2022 heeft het WSRL de definitieve <u>voorkeursvariant aangewezen</u>. Dit is de westelijke variant geworden (A) en voor het gemaal is de 'lange variant' gekozen, waarbij het gemaal op enige afstand van het huidige gemaal geplaatst wordt.</p> <p>De mogelijkheden voor een goede ruimtelijke inpassing van de westelijke variant zijn in Q2 en Q3 van 2022 onderzocht. Hiervoor zijn twee inloopavonden georganiseerd, waarbij de omwonenden en andere belangstellenden de eerste schetsen konden bekijken en hierop konden reageren.</p> <p>2. Op 2 Augustus 2022 heeft het WSRL het <u>voorkeursvariant vastgesteld</u>. In de uitwerking naar een definitief ontwerp, worden zowel de ruimtelijke inpassing, als de meekoppelkansen meegenomen. Hierdoor wordt nog ruim rondom A gekeken, waarbij begin en eind van het kanaal vastliggen.</p> <p>Ook het verwervingstraject en inbreng daarin van gemeentelijke gronden is opgestart.</p> <p>3. Meekoppelkansen. Er is een overzicht gemaakt waarin de meekoppelkansen van verschillende betrokkenen zijn samengevat. Denk hierbij bijvoorbeeld aan particulieren, lokale partijen en verenigingen, gemeente, provincie en Rijkswaterstaat. Nu de voorkeursvariant is vastgesteld, kunnen we de haalbaarheid van de meekoppelkansen verder onderzoeken en waar mogelijk gaan uitwerken. De vier grootste kansen vanuit de gemeente zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Waterhuishouding verbeteren</i> De benodigde aanpassingen van het polderwatersysteem als gevolg van boezemkanaal kunnen aangegrepen worden om het watersysteem van Hardinxveld te verbeteren. • <i>Veiligheid Rivierdijk verbeteren</i> De (fiets)verkeersveiligheid verbeteren op de overgang Kanaaldijk Noord en de Rivierdijk bij de evt herinrichting die nodig is voor de toegankelijkheid van het nieuwe gemaal of bouwverkeerroutes. • <i>Rondje Hardinxveld uitbreiden</i> Mogelijkheden voor vergroten extensieve wandelrecreatie; zgn 'rondje Hardinxveld' op/langs o.a. de nieuwe boezemkade en aan te sluiten op bestaande recreatieve structuur. • <i>RES Drechtsteden – zoekgebied Zon</i> Vanuit de RES Drechtsteden is het buitengebied ten oosten van HG aangewezen als zoekgebied voor zonne-energie. Hoewel de ontwikkeling van de boezem leidend is als gebiedsontwikkeling, wordt in het proces rondom de realisatie van het boezemkanaal en -gemaal door betrokken overheden en partners verkend of en onder welke voorwaarden de realisatie van een zonneveld mogelijk is.
<p>Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk (biedingen)</p> <p>De voorbereidingen zijn gestart.</p>	<p>Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk (biedingen)</p>

Inmiddels heeft onze gemeenteraad op 24 juni 2021 ingestemd met het nieuwe afval- en grondstoffenplan. In dit plan is opgenomen dat alle ondergrondse containers worden afgesloten en worden voorzien van een registratiesysteem. Om dubbele (ombouw)kosten te voorkomen willen we bovenstaande gelijk meenemen in deze nog te plaatsen ondergrondse containers. Hierdoor zal de plaatsing niet eerder dan in 2022 plaatsvinden.

Op dit moment loopt nog het traject vergunningverlening bij het waterschap Rivierenland. Na vergunningverlening zal overgegaan worden tot het plaatsen van de nieuwe ondergrondse containers.

MUTATIES

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	4.462.758	8.000	4.470.758	247.403	4.718.161
Lasten	3.856.515	600.430	4.456.945	536.789	4.993.734
Saldo van baten en lasten	606.243	-592.430	13.813	-289.386	-275.573
Toevoeging aan reserves	15.000	0	15.000	0	15.000
Onttrekking aan reserves	249.119	58.000	307.119	49.000	356.119
Resultaat	840.362	-534.430	305.932	-240.386	65.546

Programma 10. Gezondheid en milieu

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Reiniging	N	-170.000
	Opbrengst begraafrechten	N	-70.000
Bijstellingen via reserves	Gedenkteken Sluisweg	N	-49.000
	Bestemmingsreserve begraafplaatsen	V	49.000
Overige begrotingswijzigingen < € 5.000, per saldo		N	-386
		N	-240.386

TOELICHTING

Bijstellingen

Reiniging

€ 170.000 nadelig (incidenteel)

Bij de vaststelling van de tarieven voor de afvalstoffenheffing in de gemeenteraad van 16 december 2021, heeft de herziene begroting 2022 van Waardlanden als uitgangspunt gediend. Mede vanuit de gedachte dat het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid in de toekomst gaat leiden tot een verlaging van de kosten is een deel van de voorziening reiniging (incidenteel) ingezet om de tarieven te dempen. De verwachting was dat de voorziening per 1.1.2022 van voldoende niveau hiervoor zou zijn. Doordat de resultaten in 2021 tegenvielen heeft er maar een beperkte storting in de voorziening plaats gevonden, waardoor de onttrekking in 2022 niet plaats kan vinden. Voorgesteld wordt om dit nadeel nu ten laste van het resultaat 2022 te brengen. Bij de jaarrekening zal bepaald worden of het effect ten laste van de voorziening of het resultaat komt.

Opbrengst begraafrechten

€ 70.000,- nadelig (incidenteel)

De opbrengst van de begraafplaats is jaarlijks een schatting. Deze is gebaseerd op de inkomsten van de jaren daarvoor. We kunnen immers op geen enkele manier voorzien in het aantal begrafenissen dat plaats gaat vinden in het komende jaar. Omdat in 2022 tot en met de maand augustus de werkelijkheid flink achterblijft op de raming maar in 2020 en 2021 werkelijke opbrengst in lijn lag met de toenmalige raming (welke in lijn lagen met 2022), gaan we uit van een incidentele bijstelling van de opbrengst.

Bijstellingen via reserves

Gedenktekenmonument Sluisweg

€ 49.000 nadelig (incidenteel)

€ 49.000 voordelig onttrekking aan

bestemmingsreserve begraafplaatsen (incidenteel)

Het gedenkmonument aan de Sluisweg is gerealiseerd. De dekking is voorzien vanuit de bestemmingsreserve begraafplaatsen.

programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten</p> <p>Na een dal in de oplevering van woningen komt de woningbouwproductie in 2022 weer goed op gang. Van verschillende plannen is de bestemmingsplanprocedure in 2021 afgerond, waardoor de daadwerkelijke realisatie van de woningbouw een versnelling kan krijgen. Hierdoor zal invulling gegeven worden aan de woonvisie met plannen die goed ingepast worden hun omgeving. Ook aan nieuwe plannen wordt gewerkt om de woningbouwbehoefte van onze gemeente invulling te geven. Daarnaast worden plannen van andere overheden zoals de nieuwe boezem en het boezemgemaal zo goed mogelijk begeleid voor een optimale ruimtelijke inpassing.</p>	<p>Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten</p> <p>Diverse plannen zijn het afgelopen jaar in een volgende fase van planontwikkeling gekomen en sommige zijn in de uitvoeringsfase gekomen zoals de Rokerij, de IJzergieterij, Buitendams 301-307 en scheepswerf De Giessen. Deze plannen voorzien in de grote behoefte van onze inwoners aan nieuwe woningen.</p> <p>Andere bestemmingsplannen zijn vastgesteld zoals Zwaluwpad, Blauwe Zoom Ons Dorp en de Stationsstraat. De voorbereiding voor de daadwerkelijke bouw is in volle gang. De komende jaren zullen veel woningen gerealiseerd worden, die voorzien in een grote behoefte van onze inwoners.</p> <p>Nieuwe bestemmingsplannen zoals 't Oog 1e fase en de Pieter de Hooghstraat zullen dit jaar aangeboden worden voor besluitvorming. Er zal naar verwachting dit jaar een overeenkomst gesloten worden voor de ontwikkeling van de Midden-wetering en de aanleg van de Nieuweweg</p> <p>Met Fien worden goede gesprekken gevoerd over de toevoeging van een beperkt aantal woningen voor jongeren in onze gemeente.</p>
<p>Lokale woonvisie</p> <p>In de Lokale paragraaf Wonen (lokale woonvisie) is een uitvoeringsprogramma opgenomen deze wordt in 2021 geactualiseerd.</p> <p>Voldoende woningen toevoegen</p> <p>We zetten in op minimaal de lokale behoefte en een organische groei ten behoeve van de regionale behoefte. Nieuwbouw moet passen bij de schaal van de kern. Aansluiten bij de behoefte doen we door te werken vanuit een continue bouwstroom en monitoring van de marktopnamecapaciteit bij planontwikkeling. De bouwwerkzaamheden van de projecten zoals de IJzergieterij, Rokerij en Rivierdijk/Kromme Gat zijn/worden gestart in 2021. Ook de bestemmingsplannen Blauwe Zoom "Ons Dorp", 't Oog fase 1 en de Stationsstraat zijn in voorbereiding. De komende jaren (vanaf 2022) liggen er nog meer woningbouwplannen zoals Middenwetering, HKC-terrein, Kerk Buitendams als ook de ontwikkeling op Buitendams 348-352 (Huisman Nelderveen). In deze projecten helpen we mee aan de regionale opgave. Hierover maken we afspraken met de regiogemeenten.</p> <p>Kwalitatief goede woningen toevoegen</p> <p>Dit doen we door in te zetten op de toevoeging van woningen die bijdragen aan de gewenste doorstroming binnen de gemeente. Voor de primaire (lokale) behoefte is de opgave met name gericht op starters en doorstromers (gezinnen en 50+). Ook een passend aanbod aan sociale huurwoningen is gewenst.</p> <p>Voor de doelgroep starters richten we ons op goedkope koopwoningen tot circa €200.000, deze zullen gerealiseerd gaan worden binnen het woningbouwplan op het HKC-terrein. Voor de doorstromers zorgen voor een verscheidenheid aan woonvormen vanaf circa €300.000 zoals wordt uitgevoerd in het de vervolgfase van De Blauwe Zoom "Ons Dorp". De opgave in de sociale huur is vooral gericht op vernieuwen en passend maken van het bestaande aanbod. De gewenste uitbreiding is beperkt.</p> <p>Wonen in alle levensfasen in Hardinxveld-Giessendam</p> <p>Hiermee willen we zorgen dat mensen langer en passend thuis kunnen wonen. Dit gaat zowel over het langer thuis wonen van ouderen als het bieden van een passend thuis voor kwetsbare</p>	<p>Lokale woonvisie</p> <p>De lokale Paragraaf Wonen brengen we tot uitvoer via een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma. Dit programma vormt de leidraad bij de activiteiten die de gemeente oppakt. Eind 2020 is een (regionaal) woningbehoefteonderzoek uitgevoerd door RIGO. De gegevens hieruit zijn gebruikt voor de actualisatie van de Lokale Paragraaf Wonen inclusief het uitvoeringsprogramma. De Lokale Paragraaf Wonen is inmiddels geactualiseerd en wordt in oktober aan de raad voorgelegd.</p> <p>Aan het uitvoeringsprogramma wordt goede uitvoering gegeven. Direct na vaststelling van de bestemmingsplannen worden bij alle plannen concrete stappen gemaakt om tot de daadwerkelijke bouw van woningen over te gaan.</p> <p>Er worden verschillende typen woningen toegevoegd, van starterwoningen tot levensloopbestendig. Tevens wordt onderzocht waar er mogelijkheden zijn voor flexwoningen.</p> <p>Het Bouwberaad Hardinxveld-Giessendam komt enkele keren per jaar bij elkaar om de voortgang van de bouwplannen te bespreken. Daarbij worden ook thema's besproken die ons gezamenlijk helpen om tot een soepel bouwproces te komen.</p>

<p>doelgroepen. Dit doen we door het bouwen van gelijkvloerse woningen (zoals in de vervolgfase van De Blauwe Zoom "Ons Dorp") als het stevig inzetten op preventie met goede ondersteuning (ambulant) in de buurt.</p> <p>Energie en klimaatbestendig De visie is dat Hardinxveld-Giesendam in 2050 van het aardgas af is, de Transitie Visie Warmte 2021 geeft hier invulling aan.</p>	
<p>Omgevingswet</p> <p>De Omgevingswet is uitgesteld en treedt nu op 1 juli 2022 in werking. Al enige tijd bereiden we ons hier als gemeente op voor. In 2019 is door de gemeenteraad een keuze gemaakt voor een invoeringsstrategie en zijn centrale uitgangspunten voor de implementatie van de wet geformuleerd. We zijn van daaruit onder andere gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie, maar concentreren ons de komende periode vooral op de minimale acties die noodzakelijk zijn voor de invoeringsdatum.</p> <p>De stelselwijziging Omgevingswet, samen met de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen, zullen (ingrijpende) gevolgen hebben voor de legesheffing door gemeenten. Deze gevolgen zijn afhankelijk van de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Minder legesinkomsten ontstaan door de 'knip' (het splitsen van de bouwtechnische en ruimtelijke vergunning) en bijvoorbeeld dat er lokaal wordt gekozen om meer vergunningsvrij te maken. Komende tijd worden de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes duidelijker. Dan kunnen ook de gevolgen inzichtelijk worden gemaakt.</p>	<p>Omgevingswet</p> <p>De Omgevingswet is wederom uitgesteld en treedt nu op 1 januari 2023 in werking. De laatste periode is onze inzet uitgegaan naar de minimale acties die noodzakelijk zijn voor de invoeringsdatum. Op 17 februari heeft de raad 3 besluiten genomen om hier aan bij te dragen. De voorbereiding op het tweede deel van de minimale raadsbesluiten is in volle gang. Alle informatie- en beslismomenten staan gepland in het najaar van 2022. Dit najaar staat ook een gesprek met de raad op de agenda om weer over de Omgevingsvisie te praten.</p>
<p>Duurzaamheid</p> <p>Met In 2021 is de Lokale Duurzaamheidsagenda opgesteld, in aanvulling op de Lokale Energie Agenda zoals die is vastgesteld in 2019. Met het uitvoeren van de Lokale Duurzaamheidsagenda doet de gemeente wat nodig is om de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te behalen. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire opgaven. De primaire opgaven horen specifiek bij het beleidsterrein Duurzaamheid en omvat de grote opgaven op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie. Op basis van de Lokale Duurzaamheidsagenda wordt het programma Duurzaamheid ingericht en uitgevoerd In 2021 zijn de belangrijkste strategische documenten opgesteld, te weten:</p> <p>De Regionale Energiestrategie 1.0 [RES Regio Drechtsteden]. Deze beschrijft de doelstelling op het gebied van energie besparen en de opwek van schone energie middels zonnepanelen en, in regionaal verband waar mogelijk, windturbines. De volgende stap is het ten uitvoer brengen van deze strategie op lokaal niveau.</p> <p>De Transitie Visie Warmte 2021 [TVW 2021]: Deze visie beschrijft de manier waarop de omschakeling op welke wijze panden in de gemeente Hardinxveld-Giesendam gefaseerd om kunnen schakelen op duurzame warmtebronnen. Ook deze visie zal vertaald worden naar praktische uitvoering door middel van een clusteraanpak zoals die beschreven is in de TVW 2021.</p> <p>De Regionale Adaptatie Strategie regie A5H: De adaptatiestrategie beschrijft welke opgaven er regionaal liggen op het gebied van klimaatadaptatie, waaronder extreme droogte, hittestress, wateroverlast en biodiversiteit. Deze strategie wordt met name vertaald naar een Lokale Adaptatie Strategie op basis waarvan ook in de gemeente Hardinxveld-Giesendam concrete stappen gezet worden.</p> <p>Daarnaast omvat de Lokale Duurzaamheidsagenda een opsomming van de opgaven die op andere beleidsterreinen liggen maar een sterke duurzaamheidscomponent kennen en welke vragen om een integrale aanpak. Bijvoorbeeld mobiliteit en de</p>	<p>Duurzaamheid</p> <p>Regionale Energie Strategie [RES]: <i>Energie besparen:</i> Er is uitvoering gegeven aan diverse acties en activiteiten gericht op energiebesparing, onder andere in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) en het tegengaan van Energiearmoede. Specifiek gaat het dan om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actie collectieve inkoop isolatie - Voucheracties t.b.v. het gratis beschikbaar stellen van (kleine) energiebesparende maatregelen zoals ledverlichting en radiatorfolie. - Actie t.b.v. het ondersteunen van de financiering van een selectie op witgoed met een beter energielabel, zoals wasmachine of koelkast. Voor een in overleg met de SCD geselecteerde doelgroep m.b.t. Energiearmoede. - Het werven, opleiden en inzetten van Energiecoaches - Mediacampagne rondom duurzaamheid - Deelname Duurzame Huizenroute - Deelname Duurzame Bedrijvenroute - Inzet OZHZ op ondersteunen (advies en bewustwording) t.b.v. energie besparen bij de bedrijven - Aanbieden Lokaal Energieloket (online en telefonische dienstverlening) via het Regionaal Energie Loket. <p><i>Energie opwekken:</i> Realisatie Zonnepanelen op de gemeentewerkplaats (Schrank 6)</p> <p>Realisatie Uitnodigingskader Zon op land. Daarbij is specifiek onderzocht of en hoe er realisatie mogelijk is voor beide uitwerkingsgebieden (A15 en Betuwelijn). Voor beide uitwerkingsgebieden hebben zich (lokale) initiatiefnemers gemeld.</p> <p>Het gebied waar het nieuwe boezemkanaal zal worden gerealiseerd overlapt met het uitwerkingsgebied A15 voor grootschalige zonneprojecten zoals vastgelegd in de RES 1.0. Hoewel de ontwikkeling van de boezem leidend is als gebiedsontwikkeling wordt in het proces rondom de realisatie van het boezemkanaal en -gemaal door betrokken overheden en partners verkend of en onder welke voorwaarden de realisatie van een zonneveld als meekoppelkans mogelijk is.</p>

<p>opgaven die er liggen ten aanzien van het realiseren van lokaal beleid ten behoeve van een laadinfrastructuur voor elektrisch rijden. Maar ook Omgevingsvisie is van groot belang omdat dit een belangrijk instrument is waarin uitvoering van onder andere de RES 1.0 geborgd kan worden. Vanuit het programma Duurzaamheid wordt waar nodig de gevraagde inzet op de andere beleidsterreinen gedaan. Tevens wordt regionaal inzet gevraagd en geleverd ten behoeve van onder andere de RES en RAS.</p> <p>Voor elk van deze opgaven geldt dat ze in grote mate afhangen van een gedegen inzet op zowel communicatie als participatie. Hier wordt dus vanuit het programma Duurzaamheid een accent op gelegd.</p> <p><i>Toekomstige ontwikkelingen Duurzaamheid</i></p> <p>De doelstellingen op het gebied van Duurzaamheid zijn er van de lange adem, waarbij ontwikkelingen van grote invloed zullen zijn. Allereerst is er de Regionale Energie Strategie. Hoewel hard aan de uitvoering wordt gewerkt zal deze elke twee jaar worden herijkt en, waar nodig, bijgesteld. En dat bijstelling en uitbreiding nodig zal zijn wordt al duidelijk aan het IPCC rapport van zomer 2021 dat laat zien dat we de komende decennia stevig aan de slag zullen moeten om de doelstellingen te halen: lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. De lokale opgaven zullen hier mogelijk ook door geïntensiveerd moeten worden. Maar ook toekomstige technische ontwikkelingen zijn van belang. Met name als het gaat om de omschakeling naar duurzame warmtebronnen. De in 2021 opgestelde Transitie Visie Warmte laat zien dat de oplossingen voor een belangrijk deel aanwezig zijn, maar ook afhankelijk zijn van (door)ontwikkeling van bijvoorbeeld mogelijkheden om warmte uit riool- en oppervlaktewater te halen. De regierol die de gemeente heeft in de warmtetransitie is mede afhankelijk van deze ontwikkelingen. Daarnaast zal klimaatadaptatie steeds meer op de voorgrond komen. Zorgen dat ook de woon- en leefomgeving van Hardinxveld-Giessendam duurzaam klimaat adaptief en water robuust ingericht wordt vraagt een gedegen aanpak die nu nog in de kinderschoenen staat. Tot slot liggen de vraagstukken van Duurzaamheid niet één enkel beleidsterrein maar zal in de toekomst steeds meer een integrale aanpak gewenst zijn om de opgaven op adequate wijze op te kunnen pakken.</p>	<p>Samenwerking aangegaan met Zonedakje t.b.v. stimuleren zon op dak (alle daken, focus op grote daken) – op basis van de analyse van Zonedakje kan goed in beeld worden gebracht hoe ver we zijn en wat de potentie is van zonnepanelen op daken. Ter informatie: inmiddels is zo'n 20% van dak capaciteit; dat is bovengemiddeld.</p> <p>Transitie Visie Warmte: opstellen eerste uitvoeringsstrategie (in lijn met WUP zoals bedoeld in TVW 2022) welke bedoeld is van start te gaan in Q4 2022</p> <p>Regionale Adaptatie Strategie: regionale deelname aan het op- en vaststellen van een uitvoeringsagenda (inclusief aanspraak op Impulsgelden) horend bij de Regionale Adaptatie Strategie.</p> <p>Lokale Adaptatie Strategie: Op- en vaststellen van een Lokale Adaptatie Strategie (LAS 2022).</p> <p>Inrichten van een ambtelijke werkgroep LAS.</p> <p>Samenwerking ondernemers (ondernemersfonds, Economische Visie) en diverse marktpartijen waaronder de Rabobank t.b.v. het verduurzamen van bedrijventerrein Nieuweweg. Hierbij worden de volgende duurzaamheidsopgaven meegenomen: Energie opwek en – besparen, klimaatadaptatie, circulariteit & mobiliteit.</p> <p>Dialoog samenleving: in lijn met de Lokale Duurzaamheidsagenda wordt inzet gedaan op de dialoog met de samenleving om zo kansen en belemmeringen op het gebied van duurzaamheid te identificeren en handelen hier op af te stemmen.</p>
<p>Regiodeal (biedingen)</p> <p>Begin 2022 moet het plan van de kwaliteitsimpuls middels de regiodeal-gelden voor het plan IJzer-gieterij uitgewerkt zijn. De uitvoering van het plan zal samenlopen met de herontwikkeling van het gebied en zal enkele jaren duren.</p> <p><i>Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten</i></p> <p>Voor complexe nieuwe ruimtelijke projecten zoals 't Oog en Middenwetering zal extra inzet gepleegd worden op het gebied van communicatie en participatie. De bijdrage vanuit de plankosten scan bij anterieure contracten is hiervoor niet altijd voldoende. Door het goed betrekken van alle belanghebbenden bij de planvorming en -uitwerking zal het draagvlak voor de plannen en de kwaliteit hiervan toenemen.</p>	<p>Regiodeal (biedingen)</p> <p>De gezamenlijke investeringen die in de begroting zijn opgenomen voor het verhogen van de kwaliteit van het waterfront en de kruising zullen ingezet worden voor het plein aan de rivierdijk en de omgeving daaromheen tot de bocht bij de zuiveringsinstallatie. De aanpassing van de kruising wordt voor rekening van de ontwikkelaar van de IJzergieterij aangelegd, zodat alle gelden besteed kunnen worden aan het plein en het dijkgedeelte. Een deel van de kosten komen uit de regiodeal. Het ontwerp zal begin 2023 gereed zijn. De uitvoering staat gepland voor 2023-2025.</p> <p>Bij complexe projecten wordt extra aandacht besteed aan communicatie en participatie.</p>

MUTATIES

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	9.144.929	8.132.918	17.277.847	-48.000	17.229.847
Lasten	10.138.737	7.913.974	18.052.711	-48.000	18.004.711
Saldo van baten en lasten	-993.808	218.944	-774.864	0	-774.864
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	50.000	88.500	138.500	0	138.500
Resultaat	-943.808	307.444	-636.364	0	-636.364

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

	voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
		-

TOELICHTING

Niet van toepassing

programma 12 Woonomgeving

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Opstellen nieuw groenbeheersplan</p> <p>Om het groenbeleidsplan op te stellen is een evaluatie en een startnotitie geschreven. Beide documenten zijn zowel door het college als de raad vastgesteld.</p> <p>In de startnotitie worden doelen benoemd waar het groenbeleidsplan op in moet gaan. De doelen zijn onder andere: klimaatadaptatie, biodiversiteit, beeldkwaliteit, onderhouden van groen door bewoners, normen voor groen bij nieuwe ontwikkelingen. Ook zal een benchmark worden uitgevoerd om te bepalen hoe groen de gemeente is. Naast de doelen is in de startnotitie benoemd hoe de inwoners worden betrokken bij het opstellen van het plan.</p> <p>We willen de inwoners bij het plan betrekken door hen de mogelijkheid te geven om een enquête in te laten vullen. De gegevens worden gebruikt om het groenbeleidsplan op te stellen. Ook kan in de enquête worden aangegeven of er behoefte is om een mondelinge toelichting te geven. Naast de enquête wordt er ook gewerkt met een klankbordgroep waarin verschillende partijen zoals een Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard en een Stichting Dorpsbehoud mee kunnen praten over het plan.</p> <p>We streven er naar om het geactualiseerde groenbeleidsplan voor de verkiezingen in maart 2022 vast te laten stellen door de raad.</p> <p><i>Uitvoering motie 'Meer bankjes in ons dorp'</i> In juli 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de motie 'meer bankjes in ons dorp' aan te nemen. Hiervoor kunnen op verschillende locaties banken met afvalbak en zo nodig een fietsenbeugel worden geplaatst.</p> <p>De inwoners zullen, na een oproep van de gemeente via de gebruikelijke kanalen, locaties kunnen aangeven waar volgens hen een extra zitmogelijkheid gewenst is. De locaties zullen hierna door de gemeente worden beoordeeld waarna er zo nodig overleg zal plaatsvinden met Rijkswaterstaat of het Waterschap. Voorbereiding in 2021 en realisatie in 2022. Kosten voor beheer en onderhoud worden na uitvoering via de perspectiefnota op basis van werkelijk gerealiseerde locaties opgevoerd.</p> <p>Om de motie uit te voeren wordt een investeringsbedrag van € 35.000,- opgevoerd.</p>	<p>Opstellen nieuw groenbeheersplan</p> <p>Het groenbeleidsplan is herzien en vastgesteld door de raad op 21 april 2022. Het plan is via de website van de gemeente te raadplegen.</p> <p>Jaarlijks wordt aan het college een uitvoeringsplan aangeboden als uitwerking van het groenbeleidsplan. In het uitvoeringsplan is ook een doorkijk opgenomen voor de jaren na 2023. Een eerste uitvoeringsplan bij het groenbeleidsplan wordt opgesteld in het najaar van 2022 en zal, na vaststelling, worden gedeeld met de inwoners, bedrijven en de gemeenteraad.</p> <p>Het uitvoeringsplan bevat een mix van voorgenomen plannen zoals omschreven in het groenbeleidsplan in relatie tot het beschikbare budget en de capaciteit.</p> <p><i>Uitvoering motie 'Meer bankjes in ons dorp'</i> Na het aannemen van de motie en het beschikbaar hebben van de middelen is een oproep aan de inwoners geplaatst om de locaties te achterhalen waar plaatsen van een bankje gewenst is. In totaal zijn door onze inwoners, Stichting Dorpsbehoud en het WMO-platform een vijftigtal locaties aangeleverd. We overleggen met organisaties over de aangegeven locaties. Deze liggen veelal niet op grondgebied van de gemeente. Het overleg neemt meer tijd in beslag dan we hadden gedacht. Het daadwerkelijk plaatsen van de banken zal plaatsvinden in 2023.</p>

MUTATIES

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	1.000	0	1.000	0	1.000
Lasten	1.134.410	-2.705	1.131.705	-137.969	993.736
Saldo van baten en lasten	-1.133.410	2.705	-1.130.705	137.969	-992.736
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	151.559	0	151.559	-137.969	13.590
Resultaat	-981.851	2.705	-979.146	0	-979.146

Programma 12. Woonomgeving

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen via reserves	Groenbeleidsplan	V	137.969
	Reserve budgetoverheveling	N	-137.969
		V	-

TOELICHTING

Bijstellingen via reserves

Plannen van aanpak n.a.v. groenbeleidsplan € 30.000 voordelig (incidenteel)
€ 30.000 nadelig storting
in de reserve budgetoverheveling (incidenteel)

Als vervolg op het groenbeleidsplan is in de gemeenteraad van 22 april 2022 € 30.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een plan van aanpak voor:

1. Een groenblauwe kwaliteitsimpuls zowel op privaat als openbaar terrein
2. Het inrichten van natuurvriendelijke oevers

In het raadsvoorstel is toegezegd, dat de plannen in 2023 aan de gemeenteraad worden aangeboden. Het opstellen van de plannen vindt in 2023 plaats. Voorgesteld wordt om het budget over te hevelen naar 2023.

Uitvoering groenbeleidsplan € 107.969 voordelig (incidenteel)
€ 107.969 nadelig storting
in de reserve budgetoverheveling (incidenteel)

Voor de uitvoering van het groenbeleidsplan zijn middelen beschikbaar gesteld voor onder andere het uitvoeren van projecten zoals het vervangen van bomen. Door vrijval vanuit de reserve openbaar groen zijn middelen beschikbaar gekomen. De middelen zijn in 2022 niet benodigd maar worden meegenomen in het uitvoeringsplan 2023 voor het groenbeleidsplan. Voorgesteld wordt om het budget over te hevelen naar 2023.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Gezonde financiële positie behouden en verbeteren</p> <p>We wegen hierbij de ambities uit het coalitieakkoord en nieuwe ontwikkelingen af tegen deze uitgangspunten. Het eerder in gang gezette beleid wordt daarbij gecontinueerd en is gericht op het afbouwen van de schuldpositie.</p>	<p>Gezonde financiële positie behouden en verbeteren</p> <p>Met de verkoop van de aandelen van Eneco in 2020 is de schuldpositie aanzienlijk verbeterd. Per eind 2021 bedroeg de leningenportefeuille € 18,4 miljoen. Daarnaast was per eind 2021 voor € 4,0 miljoen aan kasgeld aangetrokken.</p> <p>Voor 2022 is de financieringsbehoefte voorlopig met kasgeld-leningen ingevuld, waarbij in het 2e halfjaar mogelijk langlopende financiering moet worden aangetrokken.</p> <p>Op (langere) termijn staan (grotere) uitgaven/investeringen geraamd. Het streven blijft daarbij om binnen de gestelde uitgangspunten dit te realiseren, waarbij ook afbouw van de schuldpositie van belang is en blijft. In de eerstkomende jaren staan meerdere grote investeringen geraamd, waarbij naar verwachting de schuldpositie in deze jaren zal toenemen. Daarna wordt weer voorzien dat de schuldpositie zal afnemen.</p>
<p>Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren</p> <p>Voor de OZB en andere tarieven passen we in beginsel alleen de inflatiecorrectie toe. Zo dekken we structurele uitgaven met structurele inkomsten.</p> <p>Daarnaast nemen we de opbouw van de tarieven van begraaftplaatsen en evenementen onder de loep. We kijken daarbij naar zowel maatschappelijke effecten als de gevolgen voor andere begrotingsposten.</p>	<p>Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren</p> <p>In de begroting en jaarrekening worden jaarlijks de kostendekkendheid van de verschillende producten verantwoord (paragraaf Lokale Heffingen).</p> <p>Specifieke onderzoeken van de kostendekkendheid van belastingen en leges worden via een 4-jarige cyclus uitgevoerd. Daarbij wordt ook de toerekening van kosten tegen het licht gehouden en wordt eventueel de toerekening heroverwogen. De resultaten kunnen leiden tot bijstelling van tarieven. Daarbij wordt ook bezien hoe aanvragen zo eenvoudig mogelijk kunnen.</p> <p>De tarieven voor 2022 voor OZB en andere tarieven zijn geïndexeerd voor het inflatiepercentage. Voor de tarieven 2023 zal behandeling in de raad van december 2022 plaats vinden.</p>
<p>Bijhouding BAG/BGT (biedingen)</p> <p>Om de data te actualiseren zoals hierboven omschreven wordt een vergelijking gemaakt tussen de data uit het bestand en actuele luchtfoto's. Afwijkende zaken worden verwerkt in de bestanden. Op deze wijze wordt voldaan aan de wettelijke bepalingen met betrekking tot de actualiteit van de gegevens.</p>	<p>Bijhouding BAG/BGT (biedingen)</p> <p>Dit is onderdeel van het werkproces en wordt jaarlijks herhaald. Het is een wettelijke verplichting om de data op orde te hebben. Hieraan wordt voldaan.</p>

MUTATIES

Programma 13. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	31.553.833	1.948.000	33.501.833	99.786	33.601.619
Lasten	41.229	251.620	292.849	-14.733	278.116
Saldo van baten en lasten	31.512.604	1.696.380	33.208.984	114.519	33.323.503
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Resultaat	31.512.604	1.696.380	33.208.984	114.519	33.323.503

Programma 13. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Onroerend zaakbelasting	V	92.786
	Hondenbelasting	V	7.000
	Rentekosten	V	15.733
	Energiekosten	N	-1.000
		V	114.519

TOELICHTING

Bijstellingen

Onroerende zaakbelasting

€ 92.786 voordelig (structureel)

Op basis van de opgelegde kohieren tot en met het 2e kwartaal 2022 de verwachte kohieren over het 3e t/m 4e kwartaal 2022 (o.b.v. de kohieren 2020 en 2021 evenals de bezwaarschriften 2020 en 2021) vallen de opbrengsten voor de onroerende zaakbelasting op woningen hoger uit.

De hogere opbrengsten op woningen wordt deels veroorzaakt door een hogere waardeontwikkeling dan was voorzien. Deze bedraagt ca 1,1% (ca € 23.000). Dit is gebaseerd op het verschil tussen de ramingen bij de bepaling van de tarieven (overzicht ramingen SVHW september 2021) en de actuele ramingen (overzicht ramingen SVHW juni 2022). Daarbij dient overigens is ogenschouw te worden genomen dat de hogere waarden ook samenhangen met gerealiseerde uitbreiding van het aantal woningen (effect ca € 41.000). Daarnaast is bij het vaststellen van de begroting 2022 nog geen rekening gehouden met de nieuwe tarieven, waarbij een inflatiepercentage van 1,3% (ca € 29.000) is aangehouden.

Rentekosten

€ 15.733 voordelig (structureel)

Voornamelijk doordat geplande investeringen doorschuiven worden ook de benodigde financieringsmiddelen (leningen) later aangetrokken, hierdoor ontstaat er een voordeel in 2022. Hiertegenover staat dat er, op basis van het geactualiseerde Meerjarenprogramma Grondexploitaties (MPG), minder rentekosten aan de grondexploitaties kunnen worden doorgerekend als gevolg van een lagere boekwaarde van de grondexploitaties. Per saldo is er een voordeel van € 16.000.

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een stijging van de rente waardoor er in de begroting 2023 een nadeel ontstaat van € 106.000 in 2023, oplopend naar € 140.000 in 2026.

ONTWIKKELING PROGRAMMA

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Verdere organisatie-ontwikkeling</p> <p>In 2022 wordt via verschillende instrumenten in het bedrijfsvoeringdomein verder vorm gegeven aan de verdere ontwikkeling van de organisatie. We werken vanuit het adagium dat we klaarstaan voor de samenleving en werken aan het versterken van de collectieve sturing. Het verandertraject vraagt ook in 2022 tijd en capaciteit van de ambtelijke organisatie, terwijl gelijktijdig de reguliere processen ook blijven doorgaan. Daarnaast wordt inhoudelijk gewerkt aan het afronden van deze bestuursperiode en de voorbereiding van de nieuwe periode 2022-2026. Zie ook programma 1.</p>	<p>Verdere organisatie-ontwikkeling</p> <p>De doorontwikkeling van de organisatie naar een netwerkorganisatie vindt zijn herkomst in de raadsbesluiten van december 2020 ('Stutten en verstevigen van de organisatie') en februari 2021 ('Vervolg Stutten en Verstevigen'). In 2022 hebben we de reguliere processen door kunnen laten gaan en gelijktijdig hebben we gewerkt aan de afronding van de bestuursperiode, de voorbereiding van de nieuwe bestuursperiode en de doorontwikkeling van de organisatie. We hebben deze doorontwikkeling in 2022 verder vorm gegeven aan de hand van de pijlers concernsturing, samenwerken, persoonlijk leiderschap, vertrouwen, inhoud en dienstverlening. In 2022 deden we hiertoe het volgende:</p> <p>Met het vormgeven van concernsturing zorgen we voor inzicht, overzicht en samenhang van de inzet van mensen, geld en werk.</p> <p>Door samen te werken lossen we vraagstukken op. We maken een omslag van hiërarchisch naar persoonlijk leiderschap. In een netwerkorganisatie gaat het om samenwerken vanuit individuele persoonlijke kwaliteiten. Het persoonlijk leiderschapstraject geeft de medewerkers inzicht in hun kwaliteiten. Zo kunnen medewerkers en de organisatie hen nog beter op hun kwaliteiten in te zetten. Er ontstaan daarmee steeds meer platforms van mensen die met elkaar aan een vraagstuk werken.</p> <p>We stellen de mens centraal en werken vanuit een mensbeeld van vertrouwen daar waar de klassieke hiërarchische manier van organiseren was ingericht op het controleren en aansturen van medewerkers.</p> <p>We focussen op inhoud en doen door minder tijd te besteden aan het maken van beleid en het opstellen en uitvoeren van procedures. Dit stelt ons beter in staat om flexibel in te spelen op vragen vanuit de samenleving en het bestuur.</p> <p>We zoeken zowel in- als extern persoonlijk contact i.p.v. via papier en mail te communiceren. Menselijk contact is het uitgangspunt. 'Mensen boven regels': regels moeten goed uitlegbaar zijn naar de samenleving toe. Dit vraagt van organisatie en bestuur om nog meer van buiten naar binnen te werken en zo de kracht van de samenleving beter te benutten en het (vrijwilligers) netwerk in Hardinxveld-Giessendam te vergroten. We brengen het bestuur beter en eerder in positie door vroegtijdig het gesprek aan te gaan over de belangrijke bestuurlijke projecten en processen. Hierdoor komt de focus niet meer alleen aan het eind van het besluitvormingsproces te liggen maar ontstaat er ruimte om het opiniërende gesprek ook in de raad te laten plaatsvinden.</p>

MUTATIES

Programma 14 Bedrijfsvoering

bedragen in €

	Begroting 2022	Mutaties t/m juli 2022	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2022	Bijgestelde begroting 2022
Baten	36.027	4.850	40.877	53.514	94.391
Lasten	6.028.893	145.680	6.174.573	140.040	6.314.613
Saldo van baten en lasten	-5.992.866	-140.830	-6.133.696	-86.526	-6.220.222
Toevoeging aan reserves	109.749	0	109.749	0	109.749
Onttrekking aan reserves	1.123.501	97.000	1.220.501	0	1.220.501
Resultaat	-4.979.114	-43.830	-5.022.944	-86.526	-5.109.470

Programma 14 Bedrijfsvoering

		voor- (-) / nadelig (+)	Mutaties 2022 najaarsnota
Bijstellingen	Tractie	N	-20.300
	Huisvesting	N	-21.000
	ICT	N	-45.000
Overige begrotingswijzigingen < € 5.000, per saldo		N	-226
		N	-86.526

TOELICHTING

Bijstellingen

Brandstofkosten € 11.000 nadelig (structureel)
Door de stijging van de brandstofkosten wordt voorgesteld om het budget te verhogen.

Tractie - Slibcontainer € 9.300 nadelig (incidenteel)
Van de 5 haakcontainers die op de gemeentewerf staan was de slibcontainer zo slecht dat de transporteur deze niet meer wilde meenemen voor lediging. Omdat er in de meerjarenbegroting geen budget is om deze containers te vervangen is besloten de slibcontainer aan te bieden voor een grootscheepse reparatie. Inmiddels is de reparatie uitgevoerd en is de container weer terug. In de exploitatie is geen rekening gehouden met deze onverwachte uitgave waardoor het bedrag van de reparatie van € 9.300 incidenteel dient te worden bijgeraamd op de kostenplaats tractie.

Energiekosten € 21.000 nadelig (structureel)
Voor een toelichting wordt verwezen naar programma 4.

Gebruiksrechten € 45.000,- nadelig (incidenteel)
De licentiekosten van meerdere softwarepakketten vallen hoger uit dan is voorzien. Dit komt ten eerste door een grotere afname, het aantal gebruikers is gegroeid, en daarnaast door een stijging van de licentieprijzen. Ook hebben we een aantal nieuwe licentieovereenkomsten, t.b.v. noodzakelijke software moeten afsluiten nadat de vorige langlopende overeenkomsten dit jaar afliepen.

Duurzaamheid

Op het vlak van de duurzaamheidsopgaven worden primair twee risico's geïdentificeerd. Te weten:

1. Uitvoeringscapaciteit blijft in 2022 achter ten opzicht van de in 2022 door de Rijksoverheid beschikbare gelden en bijhorende doelen: in 2022 zijn diverse uitkeringen van de Rijksoverheid ontvangen met als doel de energietransitie te versnellen en energiearmoede tegen te gaan. Echter, deze uitkeringen vragen om een gedegen en soms langdurige aanpak welke het kalenderjaar 2022 overstijgt. Een proces dat voorzien is en geborgd in de Lokale Duurzaamheidsagenda maar wel alertheid vraagt t.a.v. het reserveren en overhevelen van bedoelde gelden naar het volgende kalenderjaar.
2. (Mogelijk) conflicterende belangen staan de realisatie van op basis van de RES 1.0 gewenste grootschalige zonneprojecten in de weg: in de RES 1.0 zijn twee uitwerkingsgebieden voor grootschalige zonnenvelden binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam geïdentificeerd. Voor beide gebieden geldt dat er mogelijk conflicterende belangen zijn die de realisatie van een zonnenveld in de weg staan. Concreet gaat het bij uitwerkingsgebied Betuwelijn om een aanname dat het uitwerkingsgebied in de toekomst mogelijk als compensatiegebied ingezet moet worden op basis van de Wet Natuurbescherming. Dit conflicterende belang is niet tijdens proces van het opstellen van de RES 1.0 naar voren gebracht. Bij uitwerkingsgebied A15 gaat het om een conflicterend belang met de realisatie van het nieuwe Boezemkanaal. Dit conflicterende belang is meegenomen in de RES 1.0 en wordt meegewogen in de vervolgstappen die t.a.v. de realisatie van de Boezem gezet worden. Daarbij geldt de realisatie van de boezem als leidend.

Omgevingswet

Naar verwachting treedt de Omgevingswet per 1-1-2023 in werking. De wet is een stelselwijziging die tot doel heeft te zorgen voor een goede balans tussen het benutten en het beschermen van de fysieke leefomgeving. Gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de Wet kwaliteitsborging (Wkb) ingevoerd. Deze wet heeft tot doel om de kwaliteit en het toezicht bij de (ver)bouw te verbeteren. Om voorbereid te zijn op de invoering richten we ons op de minimale acties zoals die zijn voorgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Op dit moment doet zich een aantal risico's voor:

De projectorganisatie, aangevuld met inhuurkrachten en extern advies, is erop gericht om de minimale acties te realiseren, maar we blijven kwetsbaar wat betreft implementatie Omgevingswet en Wkb:

- Het werk rondom omgevingsvergunningen moet zijn afgestemd op de eisen van de nieuwe wetgeving. Dit is niet alleen juridisch van aard, maar raakt ook de techniek (software), het proces en de organisatie.
- De organisatie is een punt van zorg, omdat de bezetting onder druk staat (vertrek, verlof en ziekte) waardoor we te maken hebben met het opvangen van kennisverlies en het herstellen van de inhoudelijke aansturing.
- De techniek (software) is bovendien een punt van zorg, omdat we als gemeente nog niet in staat zijn om de software goed te kunnen gebruiken, doordat de software nog niet voldoende is ingericht én onze mensen nog onvoldoende getraind zijn.
- De overgang naar de nieuwe wetgeving zal eind 2022 en in de eerste periode van 2023 tot extra werk leiden en is een risico:
  - We verwachten dat er voor de invoeringsdatum extra aanvragen om omgevingsvergunningen binnen zullen komen om als initiatiefnemer nog niet te maken te hebben met de wet- en regelgeving van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging.
  - Er is ook sprake van een periode waarin aanvragen uit 2022 op de huidige wijze moeten worden afgewikkeld, terwijl aanvragen in 2023 op basis van de nieuwe wetgeving moeten worden behandeld. Een situatie met twee werkelijkheden is extra werk.
- Voor het goed voorbereid zijn op het kunnen wijzigen van een omgevingsplan ondervinden wij, net als veel andere gemeenten, dat dit vanwege de complexe materie lastig is. Zelfs koplopers

ondervinden nog veel moeite om het werken aan een omgevingsplan te overzien en te verzorgen. We beschouwen dit als een groei-model en zetten in eerste in op andere manieren om een juridische grondslag te bieden voor het realiseren van plannen.

- We werken toe naar het invullen van de rollen van regelbeheerder en GEO-beheerder (structurele functies) ten behoeve van het omgevingsplan. Dit wordt op Drechtstedelijk niveau afgestemd en is vooral gericht op samenwerkingskracht. Wat de financiële impact hiervan is, kan nu nog niet in beeld worden gebracht.
- De datum van inwerkingtreding van de wetten, per 1 januari 2023, is op dit moment nog onzeker. De Eerste Kamer besluit op 1 november 2022 pas definitief over de inwerkingtredingsdatum. Doordat we pas laat in het jaar zekerheid hebben, maken we voor bepaalde zaken extra werk. We werken bijvoorbeeld aan 2 legesverordeningen: een legesverordening onder de huidige wetgeving en een legesverordening onder de nieuwe wetgeving per 1 januari 2023.
- Voor de invoering van de wet zijn middelen beschikbaar gesteld. Voorlopig verwachten wij binnen deze middelen de overgang en invoering te realiseren. Op middellange en langere termijn, mede vanwege het feit dat er nieuwe functies ontstaan, is nog onzeker of deze binnen de beschikbare middelen gedekt kan worden.
- Vanwege het bovenstaande bestaat het risico dat het dienstverleningsniveau voor een bepaalde periode onder druk komt te staan. Het volledig ondervangen van dit risico is moeilijk gezien de krapte op de arbeidsmarkt.

Kostenstijging en inflatie (stijgende energie- en grondstofprijzen)

In 2022 is sprake van een hoge inflatie, waarbij de inflatie in juli toenam met het hoogste percentage sinds 1975. Na inflatiecijfers van 8,8% en 8,6% in respectievelijk mei en juni kwam de consumenten-prijsindex (CPI) in juli uit op 10,3%. De prijsstijgingen voor consumenten betreffen vooral die van voedsel en energie. Deze nestelen zich langzaam in de kerninflatie, de inflatiemaatstaf die volatiele componenten zoals voedsel en energie buiten beschouwing laat. De stijging van de kerninflatie maakt duidelijk dat de prijsstijgingen zich verbreden en hardnekkiger worden.

Ook voor ons als gemeentelijke overheid zien we aanzienlijke prijsstijgingen, waarbij die van energie in het oog springt. Gelijkertijd heeft dit ook effect op bijvoorbeeld de kosten van transport en grondstoffen. Door de droge zomer en de lage waterstanden zien we tegelijkertijd dat dit ook een effect heeft op de grondstofprijzen. Enerzijds vanwege beperkte ladingen die vervoerd kunnen worden. Anderzijds doordat vervoer niet mogelijk is. Indirect kan dit ook effect hebben op projecten, omdat grondstoffen niet of beperkt leverbaar zijn.

In de najaarsnota 2022 is rekening gehouden met de ontwikkelingen die medio juli/augustus in beeld waren. Het risico bestaat dat in de komende maanden er sprake kan zijn van stijgende kosten, die op dit moment nog niet zijn te voorzien. Eerst bij de jaarrekening 2022 kan dit effect voor 2022 zichtbaar worden.

Opvang Vluchtelingen Oekraïne

Sinds begin maart heeft de gemeente gezorgd voor opvang van Oekraïense vluchtelingen, eerst in de Appelgaard en later in de locaties aan de Kade en de Hakgriend.

Voor deze opvang zijn kosten gemaakt, die in eerste instantie op de gemeentelijke begroting geboekt worden. In de brief aan de Tweede Kamer van 8 maart 2022 heeft het kabinet toegezegd dat de kosten die worden gemaakt vanwege de realisatie en exploitatie van deze opvang van rijkswege worden vergoed. Wij gaan ervan uit dat het Rijk de door ons gemaakte kosten vergoed. Daar is pas zekerheid over als de aanvragen zijn toegekend.

Sociaal domein

Het sociaal domein is continue in beweging. Vele maatschappelijke factoren zijn hier van invloed op. Het afgelopen jaar zien wij dat de koopkracht inflatie de bestaanszekerheid heeft beïnvloed, waardoor meerdere doelgroepen in de problemen (gaan) komen. Meer problemen betekent ook een stijgende hulpvraag/zorgvraag. Op dit moment is dit nog niet direct in de cijfers te zien.

Een andere factor is het grote personeelstekort in de zorg, waardoor zorg niet altijd tijdig geleverd kan worden. Dit is ook van invloed op de financiële cijfers binnen het sociaal domein. Zo geeft de eerste Bestuursrapportage van de GR Sociaal aan dat er minder 'zorg voor ondersteuning' (WMO) is geleverd in 2022. Er is niet minder zorg nodig (indicatiestelling), maar het kan simpelweg niet geleverd worden. Het risico is dat we nu nog niet weten hoe deze 'uitgestelde zorg' gaat uitpakken. Zorg wordt dus steeds schaarser, waardoor we nog meer in moeten zetten op normaliseren zodat de beschikbare zorg op de juiste plek terecht komt. Doordat professionele zorg steeds minder beschikbaar is hebben we het maatschappelijke voorveld (vrijwilligers, mantelzorgers, verenigingen) steeds meer nodig. Op dit moment is dit nog niet voldoende om de toekomstige vraag op te gaan vangen.

In de eerste Bestuursrapportage van de Service Organisatie Jeugd wordt geconstateerd dat we op dit moment geen betrouwbare cijfers hebben door de nieuwe inkoopcontracten en de manier van declareren. Vanuit Hardinxveld-Giessendam werken wij datagericht. Dat betekent dat ons beleid is gebaseerd op werkelijke cijfers. Wanneer deze cijfers niet betrouwbaar zijn is het onmogelijk om goed bij te sturen. Onze meest recente cijfers betreft jeugdhulp vertellen ons dat we ons tekort inlopen. Echter is dit wel met veel voorzichtigheid.

Bouwgrondexploitaties

Voor de bouwgrondexploitaties wordt korthedshalve verwezen naar het TMPG (tussentijds Meerjaren-Programma Grondzaken) welke uiterlijk in november aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Investeringskredieten

Hierna is een overzicht opgenomen van de lopende kredieten.

INFORMATIE KREDIETEN NAJAARSNOTA 2022

Grootboeknummer	Omschrijving	Oorspr. begroot	Werkelijk t/m 2021	Krediet 2022	Werkelijk 2022 t/m 25-7-2022	Bedrag restant	Afsluiten? (ja/nee)	Doorschuiven (% en jaar)	Toelichting Najaarsnota 2022
70202000	Auto BOA (ppn 2023)			30.000		30.000	Nee		De auto voor de BOA is in bestelling. Naar verwachting kan het krediet bij de jaarrekening worden afgesloten
70300016	PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	357.641	195.175	162.466		162.466	Nee	Naar 2023	In juli 2022 is de aanbesteding opgestart. Er heeft nog geen gunning plaatsgevonden. Er is tevens een rioleringskrediet beschikbaar gesteld (71450072). Rioleringskrediet beschikbaar voor 2022. Dit krediet wordt in 2023 aangewend.
70300070	(2021) Reconstructie Spindermolen	450.000	-	225.000		225.000	Nee	Naar 2023	De voorbereiding voor de aanbesteding is opgestart. Uitvoering in 2023.
70300071	(2022) Asfalt			220.000		220.000	Nee		Besteding gaat plaatsvinden in 2022.
70300072	(2022) Elementen			146.000		146.000	Nee		Besteding gaat plaatsvinden in 2022.
70300073	(2022) Planmatig onderhoud bruggen			35.000	15.293	19.707	Nee		Besteding gaat plaatsvinden in 2022.
70300076	Verb. toegang station centrum Merwedelingel.	50.000	-	50.000		50.000	Nee	Naar 2023	Uitvoering is voorzien in 2023.
70300077	Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn	200.000	18.093	181.907		181.907	Nee		Krediet is bestemd voor een bijdrage aan Prorail. Verwachte besteding nog niet aan te geven.
70300078	Verbet. verkeersv. spoorwago. Giessenzoom	350.000	175.000	175.000	12.822	162.178	Ja		Werkzaamheden zijn afgerond. Prorail voert nog een pilot uit om de installatie te testen. Bij het beschikbaarstellen van het krediet was vanuit voorzichtigheidsprincipe geen rekening gehouden met een bijdrage van Prorail. Onze bijdrage in het totale project is 50% van de vooraf afgesproken kosten.
70300079	Vorbereidingskr. reconstructie Spindermolen	25.000	-	25.000	2.636	22.365	Nee		De voorbereidingswerkzaamheden zijn opgestart.
70300080	Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Nrd aank. grond	200.000	-	200.000		200.000	Nee		Onderdeel van raadsvoorstel, dat nog wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.
70300081	Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord			2.500.000		2.500.000	Nee	Naar 2023	Onderdeel van raadsvoorstel, dat nog wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.
70300082	Herinrichting Buitendams fase 1			100.000		100.000	Nee	€ 75.000 in 2023	Vorbereiding is gestart.
70300088	Verbreding en herinrichting Spoorweg			390.000		390.000	Nee	Naar 2023	Is voorbereid. Uitvoering in 2023.
70300097	IJzergieterij, herinrichting kruising			100.000		100.000	Nee	Naar 2023	Participatie- en ontwerptraject is gestart en uitvoering volgt daarna.
70300098	IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront			50.000		50.000	Nee		Participatie- en ontwerptraject loopt. Deze kosten worden in 2022 gemaakt.
70300099	Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	750.000	31.051	718.949	18.719	700.230	Nee	€ 550.000 in 2023	In voorbereiding, uitvoering medio 2023.
70300100	Elementen Bellefleur, Talmastraat, Schapedrift	80.000	55.807	24.193		24.193	Nee		Voor een deel afgerond, overstek bij school Schapedrift volgt in het 4de kwartaal van 2022.
70300102	Inrichten parkeren Tielensweer	45.000	-	45.000		45.000	Nee		Uitvoering in derde en vierde kwartaal 2022 in combinatie met speelplaats.
70300103	Uitkomsten visuele inspectie 2021	150.000	3.292	146.708	16.288	130.420	Nee		In uitvoering, streven naar afronding in 2022.
70300104	Inrichten depot Rijshaak	60.000	-	60.000		60.000	Nee	Naar 2023	Er wordt nog gezocht naar een geschikte locatie.
70300107	Reconstructie 't Laantje (ppn2023)			320.000		320.000	Nee	€ 150.000 in 2023	In uitvoering, afronding medio 2023.
70300108	Brug Marsstraat (ppn2023)			300.000		300.000	Nee	€ 100.000 in 2023	In uitvoering, afronding medio 2023.
70301014	Renovatie straatverlichting in 2022 (2018-2021)	184.000	-	184.000		184.000	Nee		Uitgaven komen in 2022.
70351001	Nutvoorzieningen haven	106.000	68.756	37.244	356	36.888	Nee		In uitvoering, afronding 2022.
70400000	Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen			200.000		200.000	Nee		In voorbereiding samen met andere Riveer gemeenten. De steiger wordt nog dit jaar aangelegd. De verwachting is dat de kosten € 225.000 gaan bedragen. Er was een subsidie voorzien van € 150.000. De Provincie heeft een hogere subsidie toegekend. De subsidie wordt € 200.000. Per saldo ontstaat er een verwacht voordeel van € 25.000.

Grootboeknummer	Omschrijving	Oorspr. begroot	Werkelijk t/m 2021	Krediet 2022	Werkelijk 2022 t/m 25-7-2022	Bedrag restant	Afsluiten? (ja/nee)	Doorschrijven (% en jaar)	Toelichting Najaarsnota 2022
70400001	Aanlegsteiger Waterbus			300.000		300.000	Nee	Minimaal naar 2023.	Budget is benodigd voor het doortrekken van de waterbus. Op dit moment is niet inzichtelijk wanneer dit gaat gebeuren. Voor 2023 stond een vervoerwaardeonderzoek gepland, maar vanwege aanloopproblemen met de nieuwe exploitant, is de verwachting dat dit in de tijd wordt doorgeschoven.
70852001	Verwarmingsinstallatie zwembad			185.000		185.000	Nee	Naar 2023	Mede in het kader van de energietransitie wordt gekeken naar de beste invulling van de investering. De investering vindt in 2022 niet meer plaats.
70852002	Schrobschuurmachine sporthal Wielewaal (ppn2023)			13.000	15.730	-2.730	Ja		Overschrijding komt doordat in de krediet aanvraag is uitgegaan van een bedrag exclusief BTW, terwijl de werkelijke kosten inclusief BTW moeten worden verantwoord. Bij de SPUK aangifte over 2022 wordt deze investering meegenomen. Afhankelijk van de honorering kan de bijdrage vanuit de SPUK regeling ten gunste komen van dit krediet, waardoor de overschrijding lager uit gaat vallen.
70854017	Onderhoud voetbalveld 4			72.500		72.500	Nee	Naar 2023	Het krediet wordt doorgeschoven naar 2023. Daarnaast gaan we niet veld 4 maar veld 5 renoveren. We hebben onderzocht of veld 4 gerenoveerd moest worden. Het bleek dat het veld met een aantal eenvoudige behandelingen te verbeteren was. Dat is van de zomer uitgevoerd ten laste van de reguliere exploitatie. Veld 5 is daarin tegen nader onderzocht door een specialistisch bureau i.v.m. de vele afkeuringen van het veld. We weten nu waar bij dit veld het pijnpunt zit en willen we voor de zomer van 2023 aanpakken.
70952014	Speelplaatsenplan 2021 - T00186	132.586	12.358	120.228		120.228	Nee		Het krediet wordt naar verwachting in 2022 nog uitgevoerd.
70952016	(2022) Speelplaatsenplan			90.000		90.000	Nee	€ 70.000 naar 2023.	Het krediet wordt deels in 2022 en deels in 2023 uitgevoerd. Kosten in 2022 naar verwachting € 20.000, restant (€ 70.000) wordt in 2023 besteed.
71400001	Plaatsen ondergrondse containers			20.000		20.000	Nee		Waarschijnlijk volgen de uitgaven in 2022, e.e.a. is afhankelijk van het vergunningstraject.
71450043	PROJ Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld	2.780.254	2.719.938	60.316	4.660	55.656	Nee		Onderhoudstermijn loopt nog, afsluiten medio 2023. Welk bedrag door kan worden geschoven naar 2023 is lastig aan te geven.
71450061	(2021) Rioleringsbeheerplan - T00216			500.000		500.000	Nee	Naar 2023.	Nog nader in te vullen; deel is nodig voor vervanging riool Spindermolen.
71450063	(2017) Aanvullende maatregelen wateroverlast	325.000	75.912	249.088		249.088	Nee		Afronding werkzaamheden vindt plaats in 2022.
71450064	(2022) Vervanging/reparatie riolering			100.000		100.000	Nee		In uitvoering. Afronding 2022.
71450072	Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	300.000	27.436	272.564		272.564	Nee		Is voorbereid. Uitvoering 3de kwartaal 2022 tot medio 2023. Er is tevens een krediet voor de wegen beschikbaar gesteld (70300016). Het krediet voor de wegen wordt doorgeschoven naar 2023. Dit krediet wordt in 2022 aangewend.
71450073	Aanleg extra overstort (2021)	125.000	1.955	123.045		123.045	Nee		Is voorbereid. Uitvoering in derde en vierde kwartaal 2022.
71450075	Aanbrengen goot in pr. Bernahrdstraat	75.000	-	75.000		75.000	Nee		Wordt uitgevoerd in 2022. Geen goot, maar een extra uitloop naar de wetering aangelegd.
71450076	Hakgriend e.o. (2021)	175.000	10.228	164.772		164.772	Nee		In voorbereiding uitvoering medio 2023. Nog niet aan te geven welk budget kan worden doorgeschoven.
71450077	Vervanging (deel) riolering Tonneband	75.000	-	75.000		75.000	Nee	Naar 2023	In voorbereiding uitvoering medio 2023.

Grootboeknummer	Omschrijving	Oorspr. begroot	Werkelijk t/m 2021	Krediet 2022	Werkelijk 2022 t/m 25-7-2022	Bedrag restant	Afsluiten? (ja/nee)	Doorschrijven (% en jaar)	Toelichting Najaarsnota 2022
71450079	Uitkomsten Rioolinspecties 2021	200.000	-	200.000		200.000	Nee	Naar 2023	Inspecties zijn gezamenlijk binnen Drechtsteden aanbesteed en worden later uitgevoerd dan gepland.
71500009	(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen	820.800	293.452	175.000	209.359	-34.359	Nee		Het restant krediet per 1-1-2022 bedroeg € 527.349. Bij de PN2023 is de inschatting gemaakt dat hiervan € 175.000 in 2022 besteed zou worden en € 352.349 in 2023. De uitgaven liggen in 2022 hoger dan de verwachte € 175.000, o.a. door prijsstijgingen en meerkosten. De verwachte kosten voor 2022 bedragen circa € 235.000. Bij de slotwijziging wordt het budget voor 2022 verhoogd en het budget voor 2023 verlaagd, e.e.a. gelet op begrotingsrechtmatigheid. Er wordt nog een berekening gemaakt of het restant krediet voor 2023 toereikend is hierbij wordt ook rekening gehouden dat het werk in delen wordt opgeknipt.
71500012	Herbegraven begraafplaats Tiendweg	145.200	-	72.600		72.600	Nee	€ 40.100 naar 2023.	Het krediet wordt deels in 2022 en deels in 2023 uitgevoerd. Kosten in 2022 naar verwachting € 32.500, restant (€ 40.100) wordt in 2023 besteed. Daarnaast is in 2023 aanvullend € 72.600 beschikbaar van het oorspronkelijke krediet van € 145.200.
71800009	Uitvoering motie 'Meer bankjes in ons dorp'			35.000		35.000	Nee		In overleg met instanties (RWS en Waterschap) over toestemming plaatsing banken. Uitvoering waarschijnlijk in 2023. Krediet vooralsnog handhaven in 2022 mochten uitvoering toch nog eerder plaatsvinden.
72200109	Valbeveiliging gemeentehuis			30.000		30.000	Nee	Naar 2023	In het kader van de energietransitie wordt in totaliteit naar het gemeentehuis gekeken. Mogelijk leidt dit tot toepassingen op het dak. Het aanbrengen van de valbeveiliging op het dak betrokken bij de mogelijke werkzaamheden op het dak.
72200111	Energiebesparende maatregelen Gemeentewerf	55.000	-	55.000		55.000	Nee		Uitvoering is gestart. Afronding in 2022.
72200112	Camera's Raadzaal	26.476	19.532	6.944		6.944	Nee		Laatste factuur volgt na levering van de resterende onderdelen medio september. Naar verwachting kan het krediet bij de jaarrekening worden afgesloten.
72200538	Heftruck en lader Komatsu - T00175			25.000		25.000	Nee	Naar 2024	Gelet op de technische en economische levensduur kan de investering worden doorgeschoven.
72200539	Kolkenzuiger 2017 - T00176			35.000		35.000	Nee	Naar 2023	De kolkenzuiger wordt beperkt ingezet, mede hierdoor is het mogelijk om de investering door te schuiven.
72200541	Vervanging MAN BX-FP-58 - T00178			121.080		121.080	Nee	Naar 2025	Gelet op de technische en economische levensduur kan de investering worden doorgeschoven.
72200542	Vervanging autolaadkraan BX-FP-58 - T00179			29.000		29.000	Nee	Naar 2025	Deze investering hangt samen met de vervanging van de MAN BZ-FP-58. Gelet op de technische en economische levensduur kan de investering worden doorgeschoven.
72200544	John Deere kooimaaiër - T00181			82.500		82.500	Nee	Naar 2025	Gelet op de technische en economische levensduur kan de investering worden doorgeschoven.
72200547	Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194			50.000		50.000	Nee	Naar 2025	Gelet op de technische en economische levensduur kan de investering worden doorgeschoven.
72200548	Vervanging VW transporter 6-VPX-86 - T00195			55.000		55.000	Nee	Naar 2025	Gelet op de technische en economische levensduur kan de investering worden doorgeschoven.
72200551	Vervanging materiaalanhanger 2011 - T00198			12.000		12.000	Nee	Naar 2027	Gelet op de technische en economische levensduur kan de investering worden doorgeschoven.
	Totaal Uitgaven	8.242.957	3.707.986	10.031.104	295.862	9.735.242			
70300077	Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn	-180.000		-180.000		-180.000	Nee		Betreft een harde toezegging van de Provincie.
70400000	Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen			-150.000		-150.000	Nee		In voorbereiding samen met andere Riveer gemeenten. De steiger wordt nog dit jaar aangelegd. De verwachting is dat de kosten € 225.000 gaan bedragen. Er was een subsidie voorzien van € 150.000. De Provincie heeft een hogere subsidie toegekend. De subsidie wordt € 200.000. Per saldo ontstaat er een verwacht voordeel van € 25.000.
70400001	Aanlegsteiger Waterbus			-200.000		-200.000	Nee		
	Totaal Inkomsten	-180.000	-	-530.000	-	-530.000			

Voortgang Organisatieontwikkeltraject

Personele ontwikkelingen

6 breed inzetbare medewerkers: actief in meerdere teams en werkzaamheden passend bij eigen kwaliteiten.

6 medewerkers gestart met andere werkzaamheden om persoonlijke kwaliteiten beter te benutten (ODC-meting).

12 gesprekken met potentiële kandidaten via ons eigen netwerk die ons benaderd hebben om in HG te willen werken.

Persoonlijk leiderschap

ODC-meting geeft inzicht in je persoonlijke natuurlijke kwaliteiten en ontwikkelbare competenties. Deze meting is door >80 medewerkers gedaan (op vrijwillige basis). Het heeft geleid tot verschuivingen in werkzaamheden en mooie gesprekken tussen werknemers.

Vernieuwen van het personeelsbeleid

Actualiseren regeling Personeelsgesprekken

Implementatie functiewaarderings-systeem HR21

Uitbreiding intern trainingsprogramma met trainingen gegeven door medewerkers

Pijlers netwerkgerichte organisatie

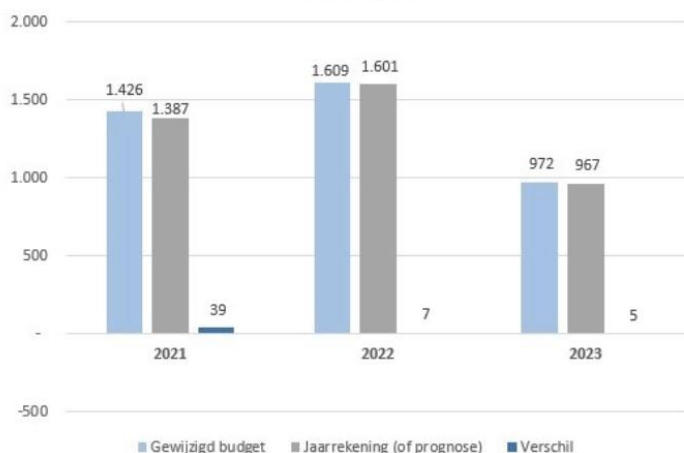
- *Samenwerken*
- *Inhoud / Doen*
- *Dienstverlening / Het Gesprek*
- *Persoonlijk Leiderschap*
- *Concernsturing*
- *Mensbeeld / vertrouwen*

Concernsturing

Met het vormgeven van concernsturing zorgen we voor inzicht, overzicht en samenhang van de inzet van mensen, geld en werk.

Financiële rapportage

bedragen x € 1.000

Budget

Bij de najaarsnota 2021 en de slotwijziging 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met een wijziging in de verdeling van het budget over de jaren 2021, 2022 en 2023. De organisatieontwikkeling verliep in 2021 nagenoeg conform planning. De jaarrekening 2021 toonde aan het eind van 2021 een restantbudget van € 39.000 voor de organisatieontwikkeling. De in augustus 2022 geactualiseerde prognoses laten zien dat we verwachten dat de organisatieontwikkeling en de daarbij behorende kosten ook in 2022 en 2023 conform planning verlopen. We blijven daarmee binnen de beschikbare budgetten.